

Tožba...

Dne 8. januarja 1963 smo dobili obvestilo, da je zoper odgovornega urednika Tribune vložena tožba. Tožbo je vložil predstojnik farmacevtskega odseka kemijskega oddelka fakultete za naravoslovje in tehnologijo, magister farmacije Pavel Bohinc, užaljen zaradi članka Zmeda na farmaciji, ki ga je Tribuna objavila v 20. številki, dne 7. novembra 1962.

Ne da bi se spuščali v stvar samo, čeprav na teh trditvah še danes vztrajamo, se nam zdi način, ki ga je izbral mag. ph. Pavel Bohinc, skrajno neprimeren. Na univerzi so se izoblikovale določene družbeno-politične oblike reševanja spornih vprašanj med profesorji in študenti. Kolikor se je mag. ph. Pavel Bohinc čutil užaljenega, mu zakon o tisku daje pravico, da na članek odgovori v Tribuni. Po tem tega obstajajo na univerzi še politične organizacije (ZK in ZSJ), s pomočjo katerih bi se taka vprašanja neovomno lepše reševala. Prav tako bi se dalo to vprašanje rešiti preko organov univerzitetne uprave in organov družbenega upravljanja na univerzi. Toda ne! Tovariš mag. ph. Bohinc je vložil tožbo. Obšel je vse te običajne poti reševanja spornih vprašanj in je mislil na ta način zapreti usta študentskemu glasilu. Čeprav je tovariš mag. ph. Bohinc tožbo pozneje umaknil, se nam vseeno postavlja vprašanje, če je lahko tovariš, ki na tak način rešuje s študenti sporna vprašanja, pedagog in komunist.

Namen Tribune je, da odpira aktualna vprašanja univerzitetnega študija in jih bo odpirala tudi v prihodnje s potrebno ostrino, ne glede na take in podobne težave!

predsedstvo UO ZSJ
in Uredništvo Tribune

Milka Štumberger:
Sprehod v februarju

SODOBNE OBLIKE PRIMITIVIZMA

Knjiga je ena izmed oblik komunikacij med ljudmi, način in sredstvo, s katerim nas pisatelj uvaja v naš svet in s katerim odkriva nove paralele in diagonale našega časa, vodi z lucidnostjo pripovedi po labirintih človekovega jaza in okolja, v katerem živi; njegova invencija nas privede do novih spoznanj o sebi in svetu, ali pa potrjuje naša doživetja in spoznanja.

Zivimo hitro. Tempo našega dne se stopnjuje. Strokovnjaki odkrivajo vrsto novih, doslej neznanih civilizacijskih bolezni. Čas včasih prehitrega tempa življenja je zasejal zle kliče tudi v književnost, če to, o čemer nameravam govoriti, sploh lahko imenujemo književnost. Z izgovorom, da človek v sedanjem času potrebuje po napornem delu, na potovanju — kjerkoli — lahko čtivo, knjige brez trdih platnic, knjige brez notranjega podteksta, akcijska dela, katerih edini namen je razvedrilo, je določen krog ljudi lansiral na trg tako imenovani »kriminalni romani«, ga olepil z živopisnimi zmkaz na prvih straneh (mož s pištolo, razgaljeno dekle, prizor iz ringa) in tako skušal zbuditi v bralcih že na priem koraku najprimitivnejše nagone, ki smo jih imeli priložnost spoznati v obdobju tretjega Reicha v Nemčiji in ki jih je vojna vihra od tam prenesla na vso zemeljsko oblo.

Z izgovorom »potreba po lahkem čtivu« in z vsem ostalim, so skušali zakriti edini moment, ki jih je vodil k izdajanju takega čtiva — komercialno plat njihovega početja. Mladina je namreč po teh delih posegla. Zahtevala je vedno več, vedno bolj razburljivo zgodbe iz njihovih knjižnic so izginjali klasiki resne in umetniške zabavne literature in končevali po kotih raznih antikvariatov, da bi dali prostor novi pridobitvi našega časa zvezkom »mehkih platnic«, ki so jih vodili in jim odkrivali nov svet, svet fantastičnih prigođ, ljudi, ki obvladujejo svojo okolico s fizično silo in nikjer ni bilo rečeno, da ta svet ne obstaja, da ni resničen, da je produkt »pisateljeva«, ljudi, ki so

izgubili občutek za mero in resnico. Seveda tega ne moremo posploševati. Napak bi bilo govoriti, da je vsa mladina planila po taki literaturi in da je vsa ta literatura absolutno slaba.

Nekatera dela iz tega žanra imajo določeno umetniško kvaliteto, nekatera dela Agathe Christie (Misolovka) so si priborila svoje mesto na marsikaterem odru, ker se odlikujejo po umetniških kvalitetah. Toda odločno moramo nastopiti proti delom, ki učinkujejo povsem negativno, ki so izraz sodobnega primitivizma in ki ne nastajajo samo »zunaj«. Pred meseci smo lahko prebrali v zagrebškem Telegramu, ki je raziskoval okolščine X-100 romanov, da marsikatero delo prispevajo tudi naši ljudje, ki postavijo dogajanje nekam na zahod in se podpisujejo s tujim imenom. Ob vsem tem, ob teh oblikah primitivizma, pomanjkanju kakršnekoli odgovornosti, se lahko vprašamo samo še, zakaj dejavnosti takih založniških ustanov niso pre-povedane.

V kontekstu današnjega življenja odigrava literatura pomembno vlogo. Bralci vseh starosti jo zahtevajo — in brati hočejo dobre stvari. Če je že tako in če nimamo primerne domače literature — zakaj ne bi prevajali same dobre stvari. Zakaj je treba posegati po delih, ki so daleč pod nivojem okusnosti in vrednosti?

Vendar pa bi bilo napak trditi, da je samo »kriminalni romani« oblika sodobnega primitivizma. Pogledjmo z izločbe naših manjših mest. Zasedujmo »umetniške« ekscese piscev »senzacionalnih« člankov v našem tisku. Zasedujmo končno še odnose med določenimi plastmi ljudi, mentaliteto takoiimenovanih »meščansko-obrtniških« krogov in še ne bomo izčrpali vsega gradiva na temo oblike sodobnega primitivizma.

Vsak čas zahteva korektur. Vendar pravočasnih.

Peter Breščak

Z današnjo številko uvajamo na zadnji strani novo rubriko, ki bo med našimi bralci prav gotovo naletela na zanimanje. Sopek za... Študentske pare, ki so se poročili na ljubljanskem Magistratu... Berite na zadnji strani!

Z rubriko Točno ob dvanajstih bomo odslej v vsaki številki predstavili prvega študenta, ki ga bomo (po našem sistemu iskanja) srečali točno opoldne. Pogovor s prvim je že v današnji Tribuni. Na sliki: reporter in njegova prva žrtev.

LETO XIII.
Ljubljana,
27. februar 1963
Štev. 4

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

Odseka nismo ustanovili zato, da ga bomo ukinili

Na geodetsko-komunalnem oddelku sta obstajala do sedaj dva odseka: geodetski in komunalni. Geodetski odsek je obstajal že prej, komunalni pa je bil ustanovljen 1959. leta. Temu odseku se je po pisanju raznih strokovnjakov obetala prihodnost. Po raznih diskusijah in javnem tisku in na fakulteti je komunalni strokovnjak čedalje izrazitejši lik strokovnjaka naše prihodnosti, ki ga zahteva operativna in naš razgiban družbeni razvoj. V njem sta povezana tehnik in gospodarstvenik. Kot tehnik je sposoben izvrševati dela s področja kanalizacije, cest in vodovoda, zraven pa se lahko poslužuje nujno potrebnega znanja iz komunalnega gospodarstva in urbanizma.

V tej smeri je odsek tudi dopolnjeval svoj učni program, tako da njegov program iz 1961/62 leta vsebuje 9 odstotkov splošnih, 13 odstotkov geodetskih, 51 odstotkov gradbenih in 27 odstotkov komunalnih predmetov. Če ta program primerjamo s programom iz 1959. l, se je ta sprememba izvršila predvsem v škodo geodetskih in splošnih predmetov, tako da je bila geodezija skrčena za 25 odstotkov, blija geodezija skrčena za 25 odstotkov, splošni predmeti pa za 11 odstotkov.

Do tu je šlo v glavnem vse v redu, čeprav sedaj, ko smo dobili tudi prve diplomante odseka, ne bi prišlo do spora. Geodetski odsek je sprožil predlog, da bi se oba odseka združila v enotni geodetsko-komunalni oddelak, kakor je bilo leta 1958 predvideno, ko je bilo zastopano mišljenje, naj bi se učni program geodetskega oddelka dopolnil s komunalnimi predmeti, tako da bi bilo znanje geodetskega strokovnjaka širše. To isto je geodetski odsek predlagal sedaj — to je združitev geodetskega in komunalnega odseka. Tudi to bi bilo upravičeno in vredno pohvale, če bi se seveda izdatki s tem zmanjšali, vendar nastopi največja nerodnost ravno v tem, ko vodstvo geodetskega odseka zahteva, naj komunalni odsek prevzame geodetske predmete v višini 48 odstotkov vsega bodočega skupnega učnega fonda, dasi je slušateljev geodezije 28 odstotkov, slušateljev komunalne usmeritve pa 72 odstotkov.

Brez posebnega opozorila sledi, da to v takih okoliščinah ni sprejemljivo za

komunalni odsek. Iz prejšnjih podatkov je jasno razvidno, da ne gre prikazovati komunalnega odseka kot odseka, ki ga je mogoče vrednotiti z geodetskim. Če je bil ustanovljen pri geodetskem, je to le slučaj okoliščin. Tu so bili pogoji na FAGG najbolj ugodni za njegovo izvedbo.

Seveda je s tem razumljivo stališče študentov komunalnega odseka, ki do spojitve zastopajo ravno obratno stališče kot vodstvo geodetskega odseka. Torej, če se pogovarjamo o spojitvi, je potrebno, da se geodetski predmeti priredijo tako, da smiselno in brez škode dopolnjujejo komunalni študij, v nasprotnem pa o spojitvi ne more biti govora.

Razumljivo in pohvale vredno je tudi dejstvo, da se geodetski odsek skuša čim bolj prilagoditi novim družbenim potrebam na področju geodetske stroke, vendar to nikakor ne sme iti v breme nekega drugega — v našem primeru komunalnega odseka — in pa študentov, ki ta odsek obiskujejo. Odsek smo ustanovili iz potrebe, izvirajoče iz našega družbenega razvoja, ki je karakteriziran z razvojem industrializacije in s tem v zvezi hitrega razvoja naselij mestnega značaja. Privabili smo študente in sedaj nam je vsem skupaj dolžnost, da jih pravilno in uspešno usposobimo za to, za kar smo jih namenili, odsek pa še naprej kot posebno študijsko enoto izpopolnjujemo z nam ustreznimi oblikami dela in mišljenja, upoštevajoč tendence našega družbenega razvoja.

Studentska organizacija in fakultetni komite menita, da je stališče študentov komunalnega odseka pravilno. Za eksperimentiranje s študenti ni opravičena, saj se dobro zavedamo, kako veliko krivico v življenju bi storili mladim ljudem, ki na tem odseku do sedaj študirajo. Problem je vsekakor rešljiv, vendar tako, da bodo upoštevali širša družbena merila, nikakor pa ne ozke tendence in koristi posameznikov.

Na koncu nam ostane še zanimivo vprašanje, na katerega organizaciji še nimata dokončnega odgovora. To pa je: Zakaj ravno geodetski odsek teži k spojitvi in ne obratno, kakor bi bilo morda pričakovati?

Odbor združenja geod.-komun. oddelka

Naše brigade na avtomobilski cesti in v Ankaranu

Letos bomo zadnjič zasadili lopate, da zgradimo še zadnji odsek naše ceste Brastva in enotnosti, od Ošpaonice do Beograda; ta odsek bo dolg 58,5 km. Potrudili se bomo, da izpolnimo obljubo, dano tovarišu Titu in domovini. Cesta bo zgrajena in naša naloga izpolnjena.

Zopet se bosta borili brigadi Pohorski heroji in Franc Rozman — Stane za čem večje delovne uspehe in čim boljše rezultate na področju družbenih aktivnosti. Brigado Franc Rozman — Stane bodo sestavljali študentje mariborskih visokih šol in ljubljanske univerze, Pohorske heroje pa bodo, kot je to že tradicija, tvorili študentje strojniki in študentke višje šole za medicinske sestre. Število naših brigadirjev, ki bodo sodelovali na zvezni akciji, je manjše kot lansko leto.

Poleg sodelovanja na cesti bomo nadaljevali z našo samostojno lokalno akcijo, z gradnjo študentskega rekreacijskega centra v Ankaranu. Rezultati lanskih dneh brigad so vzpodbuda za akcijo v letošnjem in prihodnjem letu, ko naj bi bil naš center končan. Na tem delovišču bo delala julija brigada Boris Kdrič, njeno delo pa bo v avgustu nadaljevala brigada Tone Tomšič. Obe brigadi morata vložiti največje napore, da bosta čim prej izročili tabor v koristno uporabo.

Delovne akcije, ki so danes že tradicionalna oblika dela naše organizacije, postajajo mesto najnaprednejše vzgoje na idejnovzgojnem področju. Pri graditvi določene objekta ima brigadir priložnost, da se ne uveljavi samo pri fizičnem delu, ampak tudi v vseh panogah družbenih aktivnosti.

Brigada je kolektiv, v katerem izvira vloga posameznika iz njegovega doprinosu k uspehu celote. Najpomembnejše je, da si študentje pridobijo na akciji pravičen odnos do fizičnega dela.

Naša cesta bo dolga 100 km; v Ankaranu pa se bo prijetno spominjali na koristno in uspešno opravljeno delo.

440 brigadirjev je naša obveznost, preprčan sem, da jo bomo izpolnili.

Nejc Kožar

POPRAVEK

V zadnji številki našega lista je pomotoma izostalo ime avtorja članka »V osmi semester brez B diplome?« članek je napisal dekan filozofske fakultete dr. Vladimir Schmidt. Cenjene bralce prosimo, da nam neljubi spodrslijaj oprostite.

TINE HRIBAR

KLER V SLOVENSKI DRUŽBI

Vsekakor moramo poudariti, da so duhovniki tega časa dvigali kmeta k umnejšemu kmetovanju, pri čemer jim je služila tudi knjiga, in so torej tako nadaljevali protestantsko knjižno tradicijo. Notranja diferenciacija v cerkveni hierarhiji je del njih spontano usmerila proti fevdalnemu sistemu ter se iz tega kroga izločijo prvi narodno zavedni, buditeljski duhovniki, ki so nekaj časa celo v prednjih vrstah nacionalnega gibanja, dokler ga zaradi premočne ideološke in organizacijske povezanosti z višjo duhovščino niso začeli ovirati, ga priklepati na reakcionarni sistem in ga voditi v skrajno politično-oportunistične vode, iz česar se je rodil kasnejši slovenski buržoazni klerikalizem.

Slovensko kmečko ljudstvo, si je kljub vsemu poznejšemu, progresivno vlogo narodno zavedne duhovščine dobro zapomnilo, saj mu je prva pomagala iz skrajne zaostalosti, edina redno občevala z njim v materinščini, mu v njegovem jeziku tolmачila dogajanje okoli njega, ga tako posredno dvigala k političnemu življenju, imela v svojih vrstah celo take demokratske duhovnike, kot je bil Vodnik (sicer je še z neobjelno umetniško besedo in utilitaristično literaturo praktično pokazal sposobnost slovenskega jezika kot književnega jezika), in moramo tu videti začetek njene priljubljenosti in dolgotrajnega vpliva na najširše množice.

Toda na vseh višjih cerkvenih mestih v naši deželi je bila nemška duhovščina, ki se nikakor ni mogla sprizniti z narodnooprednim delom narodnozavednih slovenskih duhovnikov, ki se je v svoji zakoreninjenosti v versko konservativnih temeljih fevdalnega sistema bala za lastne pozicije na hierarhični lestvici znotraj cerkve, ki se je kot fevdalni element čutila osebno ogroženo od naraščajočih demokratskih sil in revolucionarnih gibanj, ki so je tresla za množestvilne materialne in duhovne privilegije cerkve, ki je torej morala zaradi vsega tega negativno vplivati na večino naprednih ali že doslej demokratsko usmerjenih duhovnikov, ter s svojim položajem doseči, da jo tudi ta del klera, čeprav so seveda nekateri vztrajali pri svojem demokratskem prepričanju, vendar vedno globlje padal v reakcionarne vode, se povezal

z novopečeno buržoazno-veleposestniško plastjo in skupaj z njo zajadral v klerikalni konservatizem, ki je bil pripravljen na kompromis s fevdalno-absolutističnim sistemom.

Klerikalni konservatizem in odmevi buržoazno-demokratske revolucije na Slovenskem

Klerikalni konservatizem je imel svoje družbeno-ekonomske osnove v ekonomski revščini in nerazvitosti vasi, v slabosti industrijskega in trgovskega kapitala v mestih, v cehovskem načinu proizvodnje ter je v idejnem pogledu novim socialnim in političnim pogojem prilagojeno nadaljevanje janzenizma. Njegovi idejni, politični in praktični voditelji so bili: urednik Novic dr. Janez Bleiweis ter duhovnik Luka Jeran in A. Martin Slomšek. Do pomladi narodov se je vkoreninil med slovenskim narodom, zagovarjal cerkvene in druge veleposestniške koristi, pionirjeval revolucionarnost kmečke-proletarskih množic, kolikor je mogel; za spremembo včasih poostrel borbo za kake drobne nacionalne koristi, da se je mogel doma obdržati na trdnih nogah, drugače pa proklamiral zvestobo avstrijski monarhiji in njenemu vladarju ter tako z zanašanjem na postopne reforme dunajskega dvora pripeljal slovensko politiko do popolnega poloma, slovenski narod pa po njegovih voditeljih do izdaje revolucionarno demokratskih gibanj v avstrijski monarhiji.

S tem, da je družbena plast, nositeljica klerikalnega konservatizma, postala pravzaprav nekakšna vladna stranka, je po eni strani pokazala svoj pravi obraz ter po drugi strani omajala zaupanje ljudstva v duhovnike, ki so to stranko neposredno podpirali, razglašali v cerkvi in ljudem tolmачili vladne odredbe, poročali vladi o razpoloženju in vedenju prebivalstva, ga navajali k ponižnosti pred cerkveno in posvetno oblastjo, zaradi česar je leta 1843 prispela na Dunaj obtožujoča kmečka pritožba: »Naši duhovniki nas vedno opominjajo k potrpljenju, pokorščini...« Že tedaj je bilo torej jasno, kakšen bo njen odnos do kmečkih zahtev v revolucionarnem letu 1848.

Bleiweissovo vodstvo, po svoji socialni vsebini v osnovi nasprotno revoluciji, je splošno sicer klonilo pred pritiskom demokratskih množic in se trenutno radikaliziralo, skušalo speljati potem revolucijo na oportunistično pot z zagovarjanjem plačevanja odškodnine ob odpravi tlačanstva ter končno pod prevladujočim vplivom Jerana in njemu podobnih prešla na odkrito sodelovanje z reakcijo. Program »Zedinjene Slovenije« pa je pri njih izgubil vso revolucionarno vsebino in se spremenil v ponižno zahtevo po nekakšni samostojni administrativni enoti v okviru Avstrije. Duhovščina je s škofom Wolfom na čelu skupaj z narodnimi stražami in uradničtvom pomagala policiji pomiriti revolucionarne kmečko-proletarske »prevratnike«, duhovnike, ki so sodelovali s »prevratneži« pa izključila iz svojih vrst ali jih premeštila na zakonita službena mesta. Celu Slomšek je sprva odklanjal program Zedinjene Slovenije, svoje mnenje je spremenil vsaj na zunanji šele na pritisk od spodaj, ki je nastal zaradi povečane agitacije dunajskih in graških visokošolcev. Najprej je pozival duhovnike, naj pomirjevalno vplivajo na kmete, in šele na ponovni pritisk od spodaj jim je priporočal samo, naj se ne vtikajo v politiko. Tožil je, kako gre vse za tem, da bi razpadla Avstrija. Po končanih dogodkih pa je obljubljal, da bomo ostali zvesti avstrijski Slovenci, in se tresel pred spoznanjem, da so topovi radikalizmu strli glavo, niso pa spreobrnil srca. Svoj lonček je pristavil tudi skupini okrog Bleiweissa in Jerana ko je izjavil, da si želi močne samostojne Avstrije pod vladarstvom našega dobrega ustavnega cesarja, nedotakljivosti naše katoliške vere in varstvo naše narodnosti.

Duhovščina je torej prispevala ogromen delež epilogu, ki je sledil: oktobrska diploma, konkordat, ki je cerkvi dal večino starih privilegijev in koncesij, posložitve od Zedinjene Slovenije in sprejem na zgodovinskem pravu osnovnega »mariborskega programa«, ki je kompromis med deželno in narodno avtonomijo, ter nazadnje dualizem kot nagrado Slovincem za njihovo sodelovanje z reakcijo.

Tine Hribar

ŠE ENKRAT: SPOLNA MORALA

Pred tremi leti je bila sprejeta nova uredba za dovolitev splava. Ta je v primeru s prejšnjo precej sprostita postopek in v celoti priznala poleg medicinskih, pravnih in evgeničnih tudi socialne razloge za prekinitve nosečnosti. Pričakovali smo, da se bo po sprejemu te uredbe število žena, ki bodo prošile za splav, nekoliko povečalo. Število prošelj za odobritev splava je res naraslo, predvsem pa se spreminjajo razlogi, zaradi katerih žene prosijo za splav. Objektivne stanovanjske neprilike so zamenjali ekonomski in osebni razlogi.

Nedvomno je težnja po zboljšanem standardu povezana z željo po večji regulaciji rojstev, vendar splav ni in ne sme biti način, ki naj to ureja danes, ko imamo na razpolago bolj humane in zdravju neškodljive pripomočke.

Med ženami, ki s splavom uravnavajo rojstvo otrok, je tudi veliko študentk. Če pogledamo tabelo (ta zajema tudi nekaj dijakinj) vidimo, da število študentk, ki prihajajo pred komisijo za prekinitve nosečnosti, vsako leto narašča ne le absolutno, ampak tudi v odstotkih glede na ostale prosilke. Spodnja tabela nam jasno kaže, da narašča problem splava pri študentkah hitreje, kot problem splava na sploh.

Nepoučenost študentov in lahkomišelnost gledanje na problem spolnosti, neodgovornost fantov do deklet in zanemarjanje nevarnosti splava, čeprav dovoljenega in napravljene od specialista-ginekologa, so stvari, ki so nedvomno vzrok nemoralnega življenja dela študentske mladine. To je krivo za nizko mnenje o spolni moralni študentov nasploh, ki pa je prav gotovo krivično.

Prosili smo dr. Lidijo Andolšek, naj napiše za naš časopis nekaj misli iz svojih izkušenj, ki si jih je pridobila v posvetovalnici za kontracepcijo, komisiji za dovoljevanje splavov in pri delu v posvetovalnici za zakonce in mlade ljudi. Upamo, da bo zdravnikova beseda marsikoga pripravila do razmišljanja o lastnem odnosu do spolnosti, s tem pa bo naš namen dosežen.

sečnosti dovoljeval samo v primerih, kadar bo zaradi nosečnosti ogroženo življenje in zdravje nosečnice.

Zanimajo nas predvsem vzroki, ki silijo študentke, da prihajajo pred komisijo s prošnjo, naj se jim prekine nosečnost. Po naših izkušnjah jih lahko razdelimo na tri skupine:

1. Študentke, ki imajo neresna razmerja po načelu »svobodne ljubezni« s svojimi

da pa je to vedel že od vsega začetka in so imele njegove obljube in govoričenje le taktičen pomen. Dekle bi moralo imeti pogum, da se upre grožnji, da jo bo fant zapustil, če se ne vda njegovim zahtevam.

Večkrat skušamo take in podobne probleme pri mladih ljudeh rešiti tako, da se nosečnost ohrani in da pride do poroke, če so vsaj pri enem partnerju pogoji za to. Vendar pa so ti mladi ljudje navadno za zakon nezreli in v primerih, ko pride do zakonske zveze, kmalu nesrečni in ločeni. To je spet dokaz, da biološka zrelost za spolne odnose nikakor še ne pomeni osebnostne dozorelosti in zato ne jamči pravilne izbire zakonskega tovariša.

Prav tako opažamo v zadnjem času, da ima veliko študentov razmerje z delavkami. Ko pride do nezaželene zanositve, jih ti zapustijo z utemeljitvijo, da se inteligentno ne ujemajo. V skoraj vseh primerih gre poleg intimnih odnosov še za materialno izkoriščanje teh deklet. Izkoriščanje sočloveka na tem najbolj intimnem področju doživljanja je najnemoralnejše izrabljanje spolnega nagona in nevredno človeškega dostojanstva.

Krivično in nespametno bi bilo obsojati samo študentke, ko so njihovi tovariši lahkomišelnost, površni in neodgovorni pri teh vprašanjih. Mnogi fantje imajo svoje tovarišice le za objekt spolne ljubezni, ne zanima jih, kaj deklet ob tem doživlja in ali to sploh tudi res želi, ne menijo se za dekletovo zdravje; če pa deklet zanosi mislijo, da je splav edini možni izhod iz zadrege, ki pa spet prizadene samo deklet in zato fanta prav malo ali nič ne vznemirja. V letu 1962 je kar 50 odstotkov študentk, ki so izrazile željo, da bi se jim prekinila nosečnost, izjavilo, da fant zahteva splav in da bo v nasprotnem primeru njegove ljubezni konec. Komentar pač ni potreben.

V zadnjih letih opažamo, da začnajo mladi ljudje s spolnim življenjem mnogo prej, kot je bilo to včasih. Del študentske mladine, tega seveda nečemo posplošiti na vse študente, pa ima prav čudne poglede na ta vprašanja. Ker sodijo, da so »biološko zreli«, menijo, da imajo pravico do spolnih odnosov, čeprav niso še »ekonomsko zreli«. Uporabljam besede neke študentke ob pogovoru pred komisijo. Mnogi

mladi ljudje mislijo, da imajo pravico do spolnega življenja zelo kmalu, menjavanje pri intimnih odnosih se jim zdi nekaj normalnega in njihova »ljubezen« se čisto zreducira le na biološki del. Da v teh primerih manjka moralna zrelost, je jasno.

Ob vsem tem se pojavi vprašanje, kako naj gledamo na spolne odnose pred zakonom?

Ljubezen med fantom in dekletom izžareva na vsa področja človekove dejavnosti. Ima pa tudi svoj razvoj, za katerega je potreben določen čas. V tem razvoju odkrivata vedno nove oblike medsebojnega izkazovanja ljubezni in tako dozorevata za najzahtevnejše dejanje, popolno predajo, ki vključuje spolno združenje. Hkrati z ljubezenskim dozorevanjem pa se preizkuša in brusi človekova čustvena, moralna in socialna rast. Spolni odnosi med dvema torej ne morejo biti le zadovoljitev »fizioloških potreb«, temveč sad resnične ljubezni in odgovornosti med dvema človekoma. Spoštujemo lepoto ljubezni in ljubezenskih odnosov, zato želimo, da ta lepota ljudi oplemeniti in jih pozitivno razvija. Boriti se moramo, da med našimi dekleti ne bo več nesrečnih žena, ki so zaradi lastne nepoučenosti in neodgovornosti drugih doživele nepotrebne bridke izkušnje in bile zaradi splava, tega brutalnega posega v telo žene, za vedno oropane sreče materinstva.

Zavedati se moramo, da so današnji študentje bodoči intelektualci in zato je zahteva po njihovi odgovornosti pri intimnih odnosih še večja; odgovornost pred samim seboj, sočlovekom in družbo. Zahtevajmo v teh odnosih isto mero odgovornosti, kot jo zahtevamo v drugih družbenih odnosih!

Neznanje je bilo vedno največji sovražnik človeškega napredka in tudi na področju spolnosti je poučevanje in vzgoja bistvenega pomena. V tej smeri je vzgoja v naših srednjih šolah še pomanjkljiva. Tudi študentje imajo o spolnosti in vsem, kar je v zvezi z njo, včasih tako čudne in zgrešene predstave, da bi človek ne verjel. Če se mladi ljudje že odločijo za intimne odnose, naj se odločijo tudi za kontracepcijo. Danes je ta odločitev lahka, saj imamo toliko različnih zaščitnih pripomočkov, ki so veliko bolj humani in neškodljivi, kakor splav. Posvetovalnica za zakonce in mlade ljudi, ki dela v okviru Klinične bolnice za porodništvo in ženske bolezni v Ljubljani, bo lahko marsikomu odgovorila na njegova vprašanja in probleme, doseglja pa bo svoj namen samo, če se je bodo mladi ljudje tudi res posluževali.

Vsi mladi ljudje bi morali imeti vedno pred očmi, da je od pametnega življenja pred zakonom odvisna sreča v zakonu in da bi z zrelejšo presojo svojih dejanj doživljali v življenju mnogo manj razočaranj.

Leto	Vseh prijavljenih	Vseh prij. študentk	Odobrenih prij. študentk	Odklonjenih	% vseh prij. študentk
1959	3160	101	74	27	3 %
1960	3259	119	96	23	3 %
1961	3516	146	104	42	4,6 %
1962	3572	178	142	36	4,7 %

Skoraj v vseh primerih gre za samska dekleta, ki nimajo idealnih ekonomskih pogojev, da bi si ustvarile družino. Splav se jim zdi edina rešitev iz hude stiske, v kateri se z nosečnostjo znajdejo in zato se te rešitve oklepajo z vso silo. Zal se premalo zavedajo, kakšne posledice ima lahko prekinitve prve nosečnosti. Ne samo, da je v 40 odstotkih posledica sterilitet, večkrat pride tudi do različnih vnetij in motenj v menstruacijskem ciklusu. Marsikdaj tudi spolni hladnosti in disharmoniji v kasnejšem zakonu botruje tedaj že popolnoma pozabljeni splav. Za veliko naraščanje števila izvenmaterničnih nosečnosti pri mladih ženah danes menijo številni ugledni ginekologi, da je posledica naraščajočega števila splavov. Taka ne-normalna nosečnost, ki je praktično enaka steriliteti, pa skriva v sebi še hudo življenjsko nevarnost za ženo.

Kako je prekinitve nosečnosti nevarna v primerih, kadar je žena prvič noseča, vidimo že iz tega, da celo na Japonskem, kjer je splav popolnoma dovoljen, pripravljajo zakon, ki bo prekinitve prve no-

mi partnerji, po večini prav tako študenti. Te zahtevajo splav za vsako ceno, ne menijo se za posledice splava, prepričane, da je splav njihova pravica in da ga je družba dolžna dati. Neodgovornost enega ali obeh partnerjev se kaže tudi v mnenju, da je družba dolžna prevzeti skrb za neželene otroke in da je zato bolje, da dopušča in dovoljuje splav.

2. Študentke, ki bi sicer rade rodile, pa se odločijo za splav, ker so na začetku študija, odvisne od štipendije ali od staršev.

3. V nekaterih primerih, zlasti pri mlajših študentkah pa gre za prva spolna srečanja z veliko čustveno navezanostjo. Fantje se ne zavedajo, da lahko povzroče, ne samo začasno hudo duševno krizo, ampak škodo za vse življenje. Za deklet običajno pomeni prva ljubezen izredno globoko in intenzivno doživetje sreče, zato je tudi kasnejše razočaranje tem večje. Ko odkrije nosečnost, ugotovi občudovani fant naenkrat, da ljubezen prav za prav ni bila ljubezen, temveč le privlačnost, ki je zanj obsegala samo spolne odnose. Mor-

Danes se lotevamo po študijskih smereh zelo razvejane FAKULTETE ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNOLOGIJO. Oglejmo si najprej FARMACEVTE in TEKSTILCE. Oboji bodo verjetno zanimivi za one, ki si še izbirajo poklicno študijsko usmeritev. Naval na obe študijski usmeritvi je velik. Tekstilna še posebej privlači mnogo mladih, saj je edina tovrstna šola v Jugoslaviji, ki nudi visoko izobrazbo iz tekstilne tehnologije

Odsek za farmacijo

STUDIJ je organiziran stopenjsko. Prvi dve stopnji obsegata 4 leta študija. Po končani prvi stopnji dobiš naziv višjega farmacevtskega tehnika in se zaposliš v lekarnah. Uspešno končana druga stopnja pa te »naredi« za diplomiranega farmacevta.

PREDMETI: Splošna in anorganska kemija, kvalitativna analitična kemija, fiziologija z anatomijo, materia medica, galenska farmacija, farmacevtska botanika, uvod v družbene vede in predvojaška vzgoja. Tedensko poslušas 16 ur predavanj, poleg teh pa prebiješ še 15 ur na vajah.

KOLOKVIJ. Iz anorganske kemije imaš enega, ki je pismen, iz kvalitativne analitične kemije imaš praktičen in pismen kolokvij, medtem ko ga iz galenske farmacije opravljajo praktično in ustno, iz farmacevtske botanike pa samo ustno. Torej je tega kar precej. Kolokviji, ki so obvezni in pogoj, da lahko dobiš podpis za vaje, te prisilijo, da opustiš eventuelne kampanjske navade učenja.

VAJE so obvezne. Na njih se dosti naučiš, teorijo s predavanj v laboratoriju praktično preverjaš, opazuješ, tehtaš, mešaš razna maziva in pilule, mikroskopiraš preparate in jih rišeš.

PRAKSA. Med počitnicami »se veseliš« na enomesečni obvezni praksi v kakti lekarni ali polikliniki.

IZPITI. Izpiti — pogoji za vpis v II. letnik so: splošna in anorganska kemija, kvalitativna analitična kemija, fiziologija z anatomijo in delni izpit iz galenske farmacije. Še en pogoj: vse vaje končane. Ko imaš narejene in si bil pozitiven na kolokvijih, ni potem več nobena posebna muka, narediti še izpit. Če pa vaj nimaš — ne moreš na kolokvije — ti pa so pogoj za pristop k izpitu. Farmacevti vedo povedati, da jim še največ težav utegne povzročati galenska farmacija.

LITERATURA. V glavnem lastni zapiski, le za kvalitativno analitično kemijo in galensko farmacijo so skripta. Zato: hodi na predavanja!

NASVET. Študij je zahteven. Brez vestnosti in natančnosti ne prideš daleč. Iz srednje šole pa prinesi čim večjo merico solidnega znanja iz kemije. Kar prav pa bi ti na farmaciji prišel tudi ščepec znanja latinščine.

Oddelek za tekstilno tehnologijo

Tekstilce dobiš v Snežniški ulici, v novi moderni stavbi, nasproti »fakultetne hiše« n.etalurgov.

STUDIJ je stopenjski. Po dveh letih, ko si absolviraj I. stopnjo, postaneš tekstilni inženir Resnici na ljubo povedano, pa večina študira po tej stopnji še drugo. V prvem letniku študiraš po splošnem, enotnem učnem načrtu. V drugem letniku pa izbiras med več opcijskimi predmeti, ki nakazujejo nekakšno specializacijo za delo npr. v predilnici ali tkalnici.

PREDMETI. Da dobiš vsaj delno vpogled v vsebino študija v prvem letniku, si oglej predmete, ki jih boš kot novinec vpisal v indeks: matematika, fizika, splošna kemija, mehanika, mehanska tehnologija, tehnično risanje, strojni elementi in splošno strojeslovje, tekstilne surovine I., uvod v družbene vede in predvojaška vzgoja. Kot vidiš, so prvo leto skoraj sami splošni predmeti. Z izrazito tekstilnimi predmeti se srečaš šele v II. letniku. — Skupaj vpisuješ 23 ur predavanj in 12 ur vaj.

KOLOKVIJ. Iz fizike jih imaš štiri vsak semester. So obvezni — za podpis v index. Če si si priboril dobro oceno, si oproščen dela izpita. Tudi iz mehanike se boš štirikrat potil in boš oproščen pismenege izpita, če se boš dobro odrezal na kolokvijih.

VAJE so obvezne. Na njih delaš programe iz tehničnega risanja, strojeslovja. Mnogo programov — mnogo dela, natančnega in vztrajnega dolgo v noč.

IZPITI. Obvezen je izpit iz mehanike in potem še dva po izbiri. Prav nič ne škodi, če položiš za »dobro mero« še tisto leto dva izpita, ker si se s tem dokaj razbremenil za drugo leto. Prvo leto je najzahtevnejša fizika, ker je najboljšejejša.

PRAKSA je obvezna — enomesečna — v tekstilnih tovarnah.

LITERATURA. Skripta so bolj redka. Lastni zapiski s predavanj imajo zato za marsikateri predmet še največjo vrednost. Za tekstilne predmete pa sploh ni skript, kar kaže na znano »ekspeditivnost« profesorjev pri izdajanju skript.

STIPENDIJE so poglavje zase. Do sedaj so jih imele vsi. Pravijo pa, da je po »novem« Stipendijo že težje stakniti. Poiskati si jo boš moral sam. Recept: trnjeva pot od tovarne do tovarne.

MORALA. Če ti »tekstilna« le ne bo dala miru in ne boš odnehal, da ne bi jeseni potrkal na njena vrata, potem to stori samo, če si navajen vztrajno delati in če si te ne upira bratiti se s kemijo, fiziko in risanjem.

srednješolcem

Knjižnica, ki ji ni para

Obiskal sem knjižničarja elektrotehniške knjižnice, tovariša Ivana Ercega, mu povedal, kaj želim, pa je razmaknil kopicu knjig na obloženi mizi, položil drug kup knjig s stola, da sem lahko sedel, in pričel pripovedovati. V tisti uri naju je vsaj desetkrat zmotil kak obiskovalec. Zgodovina elektrotehnike

Knjižnica je bila ustanovljena skoraj hkrati s fakulteto za elektrotehniko leta 1919. Zajema celotno področje elektrotehnike in obrobna področja, kakor so matematika in fizika, ki so elektrotehniku prav tako nujno potrebna. Najstarejša dela segajo celo v leto 1880, veliko revij pa je zastopanih od prve do zadnje številke. Razpolaga z okrog 17.000 knjigami oziroma letnikov revij, tako da predstavlja res ogromno vrednost. Od ustanovitve pa do danes fakulteta prav po materinsko skrbi zanjo in precejšen del kreditov fakultete se porabi prav zanjo.

Ob ustanovitvi je bila skoraj vsa literatura nemška, pozneje pa so se tem knjigam pridružile še ruske, francoske in angleške — kakor je pač potekal razvoj elektrotehnike. Pravi razvoj je pravzaprav doživela knjižnica šele po osvoboditvi, kajti predvojna literatura ima danes predvsem zgodovinsko vrednost.

Približni letni dotok je okrog 1500 knjig oziroma kompleto revij in še narašča iz leta v leto.

Prvo sobico je dobila v poslopju sedanje fakultete za elektrotehniko. Da pa ne bi bila prazna, so nekateri predavatelji »posodili« knjižnici nekaj svojih knjig.

Ob koncu predavanj v zimskem semestru so sklicali študentje elektrotehnike sestanek stipendistov s stipenditorji. Poučeni že od slabo uspelega lanskega sestanka, so tokrat vložili precej truda za čim večjo udeležbo, predvsem stipenditorjev. Uspeh je le malo boljši: deset predstavnikov stipenditorjev (okrog deset odstotkov povabljenih), okrog 150 študentov in samo šest predstavnikov predavateljskega kadra.

STEVILKE GOVORE

Med pripravami za sestanek so študentje zbrali naslednje številčne podatke, ki ilustrirajo stipendijsko problematiko na elektrotehniški fakulteti.

Vseh vpisanih slušateljev je 555, število stipendistov 227, (kar je 41 odstotkov) s povprečno višino 11.800 dinarjev. V študentskih domovih stanuje približno petina študentov.

Primerjava z lanskim letom nam pove, da reformirani študij negativno vpliva na podeljevanje stipendij. Lani je bilo na fakulteti 51,5 odstotka stipendistov. To je kar za deset odstotkov več kot letos!

Tudi pregled stipendistov po letnikih nam to potrdi: I. letnik: 14 odstotkov, II. letnik — jaki: 53,5 odstotka, šibki: 26 odstotkov, III. letnik — jaki: 67 odstotkov, šibki: 60 odstotkov, IV. letnik jaki: 92 odstotka, šibki: 73 odstotkov. V prvem letniku prejema 40 slušateljev subvencijo. Od 228 študentov prvega letnika prejema stipendijo le 30. Od 81 študentov, ki niso našli stipenditorja, je iz prvega letnika kar 65 prošilcev.

Profesorji radi poudarjajo, da se diplomira že v prvem letniku. Imajo povsem prav! Če k slabemu materialnemu stanju dodamo še pereg stanovanjski problem, ni prav nič čudno, da vsako leto odpade kar polovica slušateljev prvega letnika.

V lanskem prvem letniku je bilo vpisanih 213 študentov, letos pa obiskuje drugi letnik le še 113 študentov. Seveda moramo biti pravični in dodati, da dobra polovica odpadlih gotovo ni bila niti petkrat na fakulteti in jim je bil edini kontakt s fakulteto le vpis.

Porazen rezultat je dala anketa med stipendisti; iz ankete vidimo, da je bilo na fakulteti za elektrotehniko kar 30 odstotkov vseh stipendij pridobljenih preko zvez in poznanstev! Prav gotovo pa je ta številka še večja, saj si marsikdo ni upal tega priznati.

STIPENDIST — METEOR

O dosedanjih povezavi stipendist—stipenditor je bolje, da ne govorimo. Običajno je stipendist prihajal le po stipendijo, sedaj pa niti to ni več potrebno. Nihče se ni zanimal za njegove težave, želje, niti ga ni nihče silil k hitrejšemu študiju. Tako ni bilo čudno, da je diplomant prišel v povsem drugo okolje, čeprav je bil že pet let vključen vanj. V tem so tudi vzroki težav mladih inženirjev, ki se morajo ob vstopu v prakso spoprijeti ne le s strokovnim člom, ampak tudi z novim okoljem.

Občuten korak naprej je na tem področju storil le Zavod za avtomatizacijo. Decembra so ustanovili klub stipendistov in si zastavili široke in pomembne naloge. Klub nameravajo v kratkem razširiti še na stipendiste Iskre, ki ima na fakulteti 450 stipendistov.

Od ostalih stipendistov zasluži pohvalo le še ELES, ki že dalj časa skrbi za dobro povezavo s stipendisti. Kmalu nameravajo postaviti stipendije na bolj ekonomske noge.

Knjižničar je bil kar najmlajši asistent na fakulteti. Zdag je razširjena na tri majhne sobice, kjer je vse vprek založeno in tako onemogočeno delo knjižničarja in obiskovalcev.

Darila Elektrotehniškega vestnika

Danes predstavlja ta knjižnica daleč najboljšo knjižnico elektro stroke v državi, pa tudi evropske knjižnice se le težko merijo z njo. Velika zasluga za to gre prav Elektrotehniškemu vestniku, ki dobiva knjige iz celega sveta v recenzijo in posreduje knjižnici, torej brez deviz, kar je velikega pomena zaradi visokih cen tehniške literature v inozemstvu. Šele če to ni mogoče, naroče knjige preko Državne založbe, ako pa knjig kljub temu ni mogoče dobiti, jim Centar za tehničko i naučno dokumentacijo priskrbi mikrofilm.

Literaturo izbira posebna tričlanska komisija, pravico predlaganja pa ima vsak obiskovalec knjižnice.

Knjižnica hrani vsa diplomatska dela inženirjev, ki so diplomirali. Knjižnico največkrat obiskujejo diplomanti in učno osebje. Kljub temu, da nabavijo najpomembnejšo literaturo v več izvodih, študentje le težko pridejo do nje. Vendar ob obstoječih pogojih knjižničar ni mogel zahtevati vračanja izposojene literature, ker je ni imel kam dati.

Lepša bodočnost

Ze prihodnje šolske leto bo knjižnica dobila primerne prostore v novi stavbi fakultete. Tam bo tudi čitalnica, kjer bo na razpolago najbolj iskana literatura in vse najnovjše knjige in revije. Prav tako bo nastavljen še en knjižničar, in tako bo knjižnica veliko dostopnejša prav vsem obiskovalcem. To pa je nujno potrebno, saj je obisk študentov, inženirjev iz prakse in učnega osebja vseh jugoslovanskih fakultet vedno večji.

Biček Marjan

Kreditni le dopolnilo

Predstavniki Iskre je predstavil najboljši pravilnik, ki ga bodo pa šele sprejeli. Celoten znesek sestavljajo: stipendija, socialna pomoč in kredit. Stipendija že v prvem letniku lahko doseže višino 13.250 dinarjev — pogoj so ocene višje od 2,9 — v zadnjem letniku pa 15.500 dinarjev. Litostroj je edini prešel na kreditiranje in bil deležen nemalo kritik, katerih upravičenost pa še ne moremo ugotoviti.

PRVA STOPNJA — SE PRECEJ GLAVOBOLA?!

Kljub težkim pogojem je lanski drugi letnik dosegel kar lep uspeh. Tri četrtine študentov se je vpisalo v tretji letnik. Doslej pa je na prvi stopnji diplomiralo 42 študentov, večina iz starejših generacij; od študentov, ki so se vpisali v letu 1960-61, pa jih je diplomiralo samo pet! Od teh sta se zaposlila le dva! Ze lani je FO skušal ugotoviti potrebe in želje prakse. Od 82 stipenditorjev je prejel le pet odgovorov, od katerih sta se le dva dotaknila problema. Tudi na tem sestanku so študentje izsiljevali odgovor. Odgovori: ELES bo sprejel le tiste diplomante, ki so končali vajensko in srednjo tehniško šolo elektro stroke; Zavod za avtomatizacijo zaenkrat še ni zainteresiran. Ostali so molčali.

Odgovori so toliko manj razumljivi, ker so se podjetja zavzemala za stopenjski študij (razmerje je bilo celo 1:4 v korist stopenjskega študija).

ZA ELEKTROTEHNIKE — V NASELJU NOVA STOLPNICA

Ze na lanskem sestanku so govorili o zgraditvi stolpnice, ki bi jo financirala elektro podjetja. Pereg stanovanjski problem je vzrok, da so bili letos študentje še bolj vsiljivi. Dosegli so, da bodo podjetja resno proučila možnost graditve v Naselju. Zavod za avtomatizacijo, ki je nameraval že jeseni preskrbeti za svoje 50 sob, se je strinjal, da je edina perspektivna rešitev skupna gradnja, ker posamezna podjetja ne morejo uspeli. M. R.

VAŽNO OBVESTILO

Študentje ekonomskih in pravnih fakultet, višjih gospodarskih in upravnih šol, višjih ekonomsko-komercialnih šol in dijaki srednjih ekonomskih šol! Olajšajte si učenje in priprave na izpit s tem, da redno spremljate tedensko revijo EKONOMSKA POLITIKA, ki izhaja vsako soboto.

Ekonomska politika vas bo najbolje seznanila z aktualno problematiko gospodarstva in s stališči gospodarstvenikov o vseh aktualnih dogajanjih v državi in v svetu. O novih predpisih in gospodarskih ukrepih boste vse, kar vas zanima, izvedeli iz stalnega dodatka Vaš posetnik, ki nudi tudi navodila za uporabo teh predpisov. S svojo tematiko in načinom obravnavanja je Ekonomska politika postala nujna pomožna literatura za priprave na izpite, prav tako pa jo potrebujete pri seminarskih in diplomskih delih.

UREDNIŠTVO daje študentom in dijakom poseben 25 odstotni popust. Namesto redne celoletne naročnine 4000 dinarjev za izvod Ekonomske politike, jo lahko dobite po 3000 dinarjev.

Zahtevajte brezplačni izvod Ekonomske politike na naslov:

Beograd, Moše Pijade 29 11.

Študentje in dijaki, izkoristite tudi to ugodno prilžnost: naročnino lahko plačate v četrtletnih obrokih po 750 ali polletnih po 1500 dinarjev!

Tisoče milj od domovine - Indonezije

Dnevno srečujemo na fakultetah, v študentski menzi in povsod tam, kjer se mladi ljudje radi zbiramo, simpatične temnopolte študente iz, za nas, žal, kaj malo poznane dežele, Indonezije. Ste se že kdaj pogovarjali z njimi? Če ne, škoda! Izvedeli bi o njihovi deželi, ljudeh in običajih marsikaj zanimivega. Radi pripovedujejo, posebno zgovorni so, če nas zanima njihova domovina.

Tisoče kilometrov najlažje in najhitreje prepotujejo tako, da se zamislijo. Spomine pa jim podkrepijo fotografije, ki jih ni malo. Sicer pa kdaj drugič o njihovi domovini Indoneziji. Današnji sestavek je posvečen študentski organizaciji PPI (Persatuan Peladjar Indonesia) ali Indonezijski študentski zvezi, ki skrbi za stalne stike z domovino.

Študentje iz Indonezije študirajo v več kot 15 evropskih državah

Trenutno študirajo indonezijski študentje v Zahodni in Vzhodni Nemčiji, Bolgariji, Franciji, Madžarski, Svici, Angliji, Romuniji, v skandinavskih deželah, Sovjetski zvezi, Čehoslovaški, Italiji, Avstriji in Jugoslaviji. Vsekakor je bilo treba ustanoviti organizacijo, ki bo vso to množico študentov povezovala. Tako so se študentje organizirali v posamezne skupine v določeni državi. To je bil PPI. Nato pa so organizirali še centralen organ, ki ima pregled nad vsemi indonezijskimi študenti v Evropi. Organizacija ima primarno nalogo pomagati študentom pri študiju. Indonezijski študentje v Jugoslaviji, teh je že kar precejšnje število, so ustanovili svojo študentovsko organizacijo na jugoslovanski »Dan republike« 29. novembra 1960. Julija 1962, v času ko je doseglo vprašanje Zap. Irijana višek, so indonezijski študentje organizirali v Ljubljani prvi kongres PPI v Jugoslaviji. Za predsednika je bil izvoljen Usman Djalil, študent ekonomske fakultete v Ljubljani.

Na evropski konferenci predstavnikov indonezijskih študentov so delegati obravnavali razen študijskih problemov tudi vprašanje napredka domovine. Mnogo so govorili o sistemu, ki temelji na vodeni demokraciji, ki trenutno najbolje odgovarja. Vodena demokracija — demokracija

»družinskega« sistema, brez anarhije liberalizma, brez avtokracije diktatorstva. Konferenca je velikega pomena za bodoče indonezijske inteligente. Tega se zaveda tudi vlada.

Visoki državni funkcionarji in predstavniki vseh indonezijskih ambasad v Evropi so na konferenci stalni gostje.

Seminarji v organizaciji PPI

Na letnih konferencah PPI, bile so že štiri, razpravljajo o pripravah na seminar; letos bo v Moskvi. Naslov seminarja je »Seminar indonezijskih študentov v Evropi za razvoj domovine. Seminar je razdeljen na pet sekcij — politično, socialno, ekonomsko, kulturno in vzgojno, ter tehnično. Zaključki služijo kot dober pripomoček domačim ekonomistom, politikom in znanstvenikom v politiki hitrejšega razvoja domovine.

Razen priprave seminarja, izdajajo indonezijski študentje v Evropi svoj list, ki vsebuje novice iz domovine in obvestila o študentskih zadevah, ki se posredno in neposredno tičejo indonezijskih študentov v Evropi. Poleg te revije obstaja v času seminarja še posebna publikacija, v kateri so zbrani predlogi za diskusijo in sklepi komisij.

Zakaj mnogi študentje študirajo izven meja domovine

Kolonializem je pustil tudi v šolanju svoj pečat. Holanci niso dovoljevali domačinom obiskovati šole. Razlog za to je popolnoma razumljiv, tako da je velik del indonezijskega ljudstva nepismen. Zelo majhen odstotek ljudi ima višjo ali visoko šolsko izobrazbo. Takoj po osvoboditvi je vlada pričela sistematično graditi šole. Trenutno imajo 14 državnih univerz, mnogo akademij, coledgeov in privatnih univerz. Toda vse te šole v primerjavi s številom prebivalstva ne pomenijo mnogo. V Indoneziji živi trenutno 97 milijonov prebivalcev, a večina teh je potrebna pomoči. Pomoči moderne znanosti, ki jo bodo nudili znanstveniki. Zato študirajo mnogi študentje v tujini. Ne samo v Evropi, temveč tudi v Ameriki, Aziji, Avstraliji in Afriki.

Ivo Štraki

DELEGACIJA SDS V LJUBLJANI

Dobrodošli gostje

Ivo Štraki

Delegati SDS so odnesli z beogradske konference mnogo. Tudi razgovori z predstavniki ZSJ naše univerze so bili koristni, če ne več, vsaj toliko da so si izmenjali mnenja in stališča. Nedvomno bo prišlo do sodelovanja, za kar so predvsem kolegi iz Frankfurta izrazili željo. Zanimala jih je predvsem študijska reforma, ki je sedaj pri nas v polnem razmahu, zanimali so se za razmere naših študentov in za možnosti študija. Bili so zelo prijetno presenečeni, kajti videli so marsikaj, česar niso pričakovali. Ob slovesu so objubili, da bodo radi še kdaj obiskali našo deželo in ostali dalj časa pri nas ter s eše podrobneje seznanili z razmerami pri nas.

Po kongresu LMJ v Beogradu se je na svojem povratku v Frankfurt ustavila za nekaj dni v Ljubljani delegacija zah. nemških študentov. Na uradni obisk so prispeli na podlagi vabila ZSJ naše univerze. Program je obsegal razgovore med predstavniki obeh organizacij ter ogled Ljubljane in njenih ustanov. Delegacijo so sestavljali predsednik SDS-a in glavni urednik glasila »Neue kritik« Michael Vester, Manfred Liebel, predsednik SDS v pokrajini Hessen in Klaus Hermann, član redakcije »Neue Kritik« in kot že prej navedena, član sekretarijata SDS (Sozialistischer Deutscher Studentenbund). Razen te trojice, vsi trije so študentje, je predstavljal srednješolsko mladino Hermann Gilbhard. Nemška socialistična mladina dela v izredno težkih pogojih. Finančne podpore nimajo nobene, razen kar naberejo v obliki članarine ali naročil za »Neue kritike«. Njihov položaj bomo še lažje ocenili, če se bomo seznanili s celotnim sistemom v političnem udejstvovanju zah. nemških študentov. Od študentskih političnih strank so socialisti najmočnejši. Stejejo blizu 1000 članov, kar je za tako napredno stranko v kapitalistični državi že precej. Članstvo v takih organizacijah pa ne pomeni samo plačevanja članarine, temveč tudi precejšnje aktivno delo.

Druga po številu članov je RCDS (Ring Kristlichdemokratisch stud.), ki je študentska organizacija Adenauerjeve stranke (CDU). Ta šteje 600 članov.

Obstajata še dve politični organizaciji. To sta SHB (Social dem. Hochschulbund) in LSD (Lib. Stu. demokrat.) — vsaka s 450 člani. To so vsi zah. nemški študentje, ki so včlanjeni v politične študentske organizacije. Procentualno bi znašalo malo več kot 0,5 odstotka. Ostalih petnajst do dvajset odstotkov je včlanjenih v katoliške organizacije, ki pa po nemškem pojmovanju ni politična. Vendar je vloga teh organizacij marsikdaj več kot politična, ali z drugimi besedami, odločujoča. Ti študentje se niti ne štejejo za demokrate niti pod kakim drugim imenom skrite fašiste. Vendar sem prepričan, da bi marsikdo postal v primeru odločitve, žal, ono drugo. Ostalih 80 odstotkov študentov ni včlanjeno nikjer, se pravi nikjer, razen v VDS. To je nemška študentska zveza, njen član pa postane avtomatično vsak študent, ki se je vpisal na fakulteto ali višjo šolo.

TELEGRAMI

LJUBLJANA: Na plenumu Republiškega centra klubov OZN so med drugim obravnavali tudi stanje študentskih klubov po fakultetah. Ugotovili so, da so ljudje, ki v njih delajo, premalo aktivni. Obenem pa so tudi obravnavali popularizacijo klubov na tistih fakultetah, kjer še ti klubi ne obstajajo.

GRCIJA: 55.000 dijakov in študentov iz Aten in Pireja je organiziralo demonstracije, ker je vlada odklonila njihov predlog o boljši organizaciji študijskega sistema. Demonstracije so zajele tudi Solun in ostala mesta Grčije. V Solunu je prišlo do konflikta med študenti in policijo, ko je ta hotela demonstrante razgnati.

ANGLIJA: V Birminghamu so študentje in delavci organizirali protestno zborovanje kot obsodbo britanskega poskusa »H« v Nevadi. Demonstrantje so se zbrali na največjem trgu v Birminghamu in protestirali z dvodnevним molkom. Po zborovanju so poslali protestno pismo Macmillanu.

FRANCIJA: Tu je bil »Mednarodni tehniški simpozij« v organizaciji francoskega UGE in tunijske študentske zveze UGET. Namen simpozija je bil, seznaniti študente s tehniškimi dosežki, obenem pa zblížati obe študentski organizaciji.

V nedeljo, 17. februarja so se v študentskem naselju v Ljubljani zbrali tuji in domači študentje na proslavi ob Dnevu revolucije in združitve arabskega naroda. V kratkih govorih sta študenta Said Budair iz Palestine in Alsudani Aied iz Iraka obrazložila zgodovino arabskega naroda s poudarkom na ljudskih revolucijah, ki so navzlic velikim materialnim in ljudskim izgubam prinesla toliko zaželeno svobodo. Večer so popestrili plesi in pesmi iz Orienta, ki so jih zapeli in zaplesali arabski študentje.

Tako so izgledale v preteklih dneh kamnite in bronaste sohe naših kulturnih mož. Vendar sneg se je že začel tajati... Upajmo, da bo s tem tudi v naše sodobno življenje, predvsem kar zadeva kulturo, prišlo več sproščenosti in svežine.

Jean Paul Sartre

DEMILITARIZACIJA KULTURE

Pisatelj trpi

SPLOŠNOST V UMETNOSTI. Zaradi specifičnega karakterja si umetniško delo prizadeva biti splošno. Kako pogosto smo na koncu 19. stoletja v Franciji proglasili, da so Tolstoj, Čehov in Dostojevski nam, »Latincom«, nerazumljivi, ker so imeli slovovnoske duše. In sedaj, šestdeset let kasneje, moramo priznati, da ima vsakdo v Franciji »slovovnoske duše« — odkar smo sprejeli te velike pisatelje in jih naredili za del naše dediščine. To pomeni, da specifični ruski karakter umetniškega dela, ki ga bralci predstavljajo Francoz v luči francoskih običajev in preokupacij, predstavi doslej neznanu in obscurno karakteristiko sebe ali svoje dežele. Podobno so nam dali Amerikanci Faulknerja — toda to je druga, komplementarna stran univerzalnosti v umetnosti — mi smo stvari z njim direktno izenačili.

Ta človek z juga, katerega misel je vedno zavzeta z rasnimi problemi, nam je pomagal, da smo bolje razumeli sebe. Toda v razumevanju nas samih smo odkrili aspekte njegovega dela, katerih Amerikanci niso mogli videti. Tako doumemo pomen slavnega Gidovega izreka: »Čim bolj individualizirani postajamo, tem bolj univerzalni smo.« Seveda, moramo besedo »individualna« tukaj razumeti v nacionalnem in historičnem pomenu in ne kot sklicevanje na individualistični subjektivizem.

Toda v taktiki vojnih hujskačev, v pogojih hladne vojne, uporabljajo ta dva aspekta umetniškega dela tako, da si jih postavijo nasproti. Namesto dialektičnega procesa, ki bi transformiral individualno in splošno, začnejo z zagovarjanjem individualnosti kulture: potem odločijo, da to individualno ni nič bolj ali manj univerzalno, splošno — to pa iz preproste razloga, čes da je tukaj samo ena kultura in buržoarstvo na drugi, nasproti strani. Tako pride do odklanjanja splošnosti v imenu splošnega. Buržoazni humanisti si kdaj pa kdaj privoščijo in pravi vsi ljudje. Od te točke naprej je maneuver tak: spregledanje umetniškega dela v oči kritike. Vzemimo za primer Kafko: ta genialni pisatelj je bil Žid. Svoje čase ga je usoda mučila v judovski skupnosti v Pragi, pod Hausburga in pomenje v zgodnjih letih buržoazne čehoslovanske republike; vzpodbujen z družinskimi konflikti in verskimi težavami nam je dal izpoved, ki je vse bolj splošna, čim globlje njegova je. Toda kaj so naredili naši kritiki? Iz njih so naredili bombe, v upanju, da bodo eksplodirale v rokah sovjetskih bralcev. Začeli so ugotovljiva, da je birokracija nujno zlo socializma — kot da ni to v vseh industrializiranih družbah — in tako preobrazili Kafko v biurokrata. Vse, kar potem ostane, je — poslati ga v Rusijo, v upanju, da bo vsak bralec takoj spoznal svojo deželo v splošnosti Procesa.

Obramba kulture

»Ne: mi ljudje, ki se bavimo s kulturo... vidimo, da ni vprašanja obrambe kulture. Obramba kulture v resnici pomeni resnično uporabljanje kulture kot opravčila za vojno: pred kom naj jo branimo, če ne pred človekom? Toda — kdo ustvarja kulturo — če ne človek. Jaz sem eden izmed tistih, ki polaga večjo pozornost navadnemu, enemu samemu človekovemu življenju, kot pa najbolj sijajni katedrali. Kajti: če umremo za katedralo, potem katedrala ne bo ustvarila novih ljudi, da bi zavzeli naša mesta; človek pa, če jih le ostane nekaj pod ruševinami, seveda novo katedralo, kot je pokazal primer v Varšavi.

Kultura ni potrebno braniti. To ni treba delati niti politiku niti vojaku. Vsi tisti, ki se proglašajo za branitelje, so, če to hočejo ali ne, branitelji vojne. Ko so vojaki imperializma branili

LJUBIŠA SAMARDŽIČ O PEŠČENEM GRADU

Naj mi Hladnik oprostí...

Zasneženo Pohorje je privabilo v prvih dneh februarja na oddih mnoge goste iz drugih republik. Nekateri pa so prišli celo po svoji službeni dolžnosti. To so bili znani jugoslovanski vokalni interpreti, poleg njih še humoristi in filmski igralci. Prišli so na snemanje oddaje »Mikrofon je vaš«. Med njimi ni bilo težko spoznati filmskega igralca Ljubiša Samardžiča, ki je to pot imel pred občinstvom in mikrofonom vloge zaščitnika treh mladih pevcev in bil »kontra« Franetu Milčinskemu — Ježku, ki je skrbel in predstavljal svoje tri pevece amaterje. Enemu in drugemu so se pristotni in — ne dvomim — tudi radijski poslušalci, od srca nasmejali. Ta nastop je služil Ljubišu več ali manj kot oddih, saj je takoj po oddaji, odpoval v Beograd na sinhronizacijo svojega novega filma.

Za trenutek sem ga oddrgal od prijateljev ter ga zaprosil za kratek razgovor. Rade volje se je odzval in odgovoril na vprašanja, ki so se več ali manj nanašala na »Peščeni grad«.

»Veliko je bilo slišati kritike na račun Hladnikovega scenarija. Ali bi ga vi, ki ste bili neposredni interpret Hladnikovega dela, lahko ocenili oziroma povedali, kaj več o njem?«

»Pri podpisovanju pogodbe nisem dobil scenarija v roke. Pogodbo sem podpisal na osnovi Hladnikovega »Plesa v dežju«. Vendar smo po prvih snemanjih kadrih zahtevali scenarije in jih tudi dobili. Na prvi pogled se mi je zdel s aspekta dialogov nekoliko pod povprečjem. Kolikor bolj sem ga

bral, toliko bolj sem čutil predpisani lik. Moral sem popraviati samega sebe, se prilagoditi vlogi, v čemer sem tudi uspel.

»Kakšno usodo pripadate »Peščnemu gradu«?«

»Prisostvoval sem vsem trem premieram, ki so bile v Jugoslaviji (Zagreb, Beograd in Ljubljana op. pis.), bil priča aplauza, ki ni bil po mojem mnenju konvencionalen aplavz avtorju. To je pomenilo nekaj več. Pri gledanju filma sem se razo čaral nad mojo sinhronizacijo slovenskega besedi- la. Glasovna intonacija, ki jo daje podretek smislom besed ni bil tak kot sem jim dal jaz. Zal mi je, da se nisem naučil toliko slovensčine, vendar se vseeno zahvaljujem igralcu, ki je čital mojo vlogo.

»Dovolite, da približno citiram kritike, ki so očitali Hladniku kompromisarstvo. Napisali so, da je razen v nekaterih prasih opustil način režije »Plesa v dežju«?«

»Film je polemičen, obenem je razumljivo, da ga vsakdo ne bo razumel. Vendar sem prepričan, da ga bo širše občinstvo imalo truda razumelo.

»Ali je bilo snemanje »Peščnega gradu« naporno?«

»Zelo, posebno se za mene, ki sem prišel na snemanje fizično in psihološko nepripravljen. Zaradi tega je prišlo med smaelno skupino in režiserjem na eni strani, ter menoj na drugi, do dveh konfliktov. Opravičujem se ter pričakujem z isto skupino novega sodelovanja.

»V koliko filmih boste nastopili letos v Pulju?«

»Morda s štirimi. To so »Danje v režiji Saše Petrovića«, »Peščeni grad« režiserjem Boštjanom Hladnikom, »Partijski sestanek« režiserja Branka Bauerja ter še eden, ki pa je zaenkrat še v tajnosti.

Tako se je končal intervju s trenutno najbolj zaposlenim filmskim igralcem v Jugoslaviji. In če še kdo ne ve: Ljubiša je prešlo leto uspešno končal študij na igralški akademiji v Beogradu.

Ivo Strkal

AKADEMIK V TEKOČEM SEMESTRU

Gostovanja, koncerti

Z novim podpredsednikom Akademika — Jožetom Štivanom, smo se pogovorili o delu društva v tekočem semestru. Preko počitnic je prišlo v društvo do nekaterih sprememb, ki bodo pripomogle k večji neaktivnosti dela. To je bil tudi čas, ko so sklepali pogodbe za nova gostovanja in sestavljeni programi. Pa preidimo kar k posameznim skupinam!

APZ Tone Tomšič bo 5. marca obiskal bolnišnico na Golniku in ji posvetil celovečerni koncert. V aprilu bo v okviru študentskega festivala gostoval v Mariboru, kmalu zatem pa še v Velenju. 7. maja bodo tmei v Ljubljani koncert za srednješolce, 9. maja pa 17. redni letni koncert. Po vsej verjetnosti bodo v maju sodelovali tudi na tradicionalnem festivalu zagrebških študentov. Dogovarjajo pa se tudi za izmenjavo s beograjskim študentskim zborom Branko Krmanović. V počitnicah bodo pripravili turnejo po južni Srbiji in Makedoniji, sodelovali pa bodo tudi na festivalu v Kostonjevi. Organizirali bodo tudi študijsko letovanje in po vsej verjetnosti gostovanje na Poljskem. Letos bodo tvežali predvsem nov program del, ki bodo večina prišli v Jugoslaviji tujčana. Moderir bo zajel skladbe od renesančnih do modernih avtorjev. V programu bodo imeli tudi nekaj del, ki so posvečena prav APZ. Tudi ljubljanska TV jim bo 21. marca posvetila polurni program.

Zbor Vinko Vodopivec bo tmei v kratkem nastopil v Izoli in v Piranu, svoj redni letni koncert pa bo imel v Ljubljani 21. maja, takoj zatem pa še reprizo v Novi Gorici in v Kopru. Nastopali bodo

Vita Perenjaka

Brez podkupnine

Naša sem metoda, kako doseči na preprost in lahek način to, kar drugim uspe samo z dobrimi zvezami.

Uspeh je stoodstoten. Metoda je čudovita. Greh bi bil, zažrtati jo samo za lastne koristi. Torej, metoda sem odkrila čisto slučajno. Ne-koč sem prišla k upravnici otroškega vrta. Tu sem bila že najmanj dvajseti. Jasno je, zakaj. Da bi sprejeli mojega fantka. Ko sem bila že dvajseti tu, sem pokleknila, proseč, naj otroka sprejmejo. Toda upravnica je bila popolnoma gluha za moje prošnje. »Ne, ne in neš, se je razdraženo otepla.

— Pa kaj vas vendar stane, da sprejmete mojega sinčka, saj je vendar tako miren in priden!«

— Ali vam nisem že dvajseti povedala, da so že vse skupine prestevalne.

— Da, toda tčeraj ste kljub temu še nekoga sprejeli in prejšnji teden tudi, sem boječe pripomnila.

Upravnica je vstala, ne da bi se zmenila za moje besede. Vstala sem tudi jaz. Stojim in mečkam v rokah rokavice. Naenkrat začutim, da je treba useno nekaj siliti, zgubiti tako ne morem ničesar, sem si mislila, pa sem ji zambrusila: — Seveda, če bi vam obljubil mastno

podkupnino, bi se mesto takoj našlo. Toda jaz nisem nikoli nikumur dajala podkupnine in je tudi ne mislim dati. Tako, da ne boste česa pričakovali!

— Kaaj?«

— To, kar ste slišali, sem odgovorila že bolj mirno.

— Itak ne boste sprejeli mojega otroka.

— Kaaj?! Zopet je upravnica zavpila. — Hočete reči, da jaz... da mi... samo za podkupnino?«

Jaz sem pomenljivo molčala.

— Oh, kakšna podlost! Dvignila je roke proti nebu. Kdo vam je to natvezel? Ne bom dala nobene podkupnine! me je oponašala. — Čemu naj mi bo vaša podkupnina? Jaz ne sprejemam podkupnine in to lahko dokažem. In dokazala bom. Udarila je s pestjo po mizi, da se je streslo.

— Kako mi boste dokazali, sem mirno vprašala, medtem ko sem prišla za kljuko, če ne sprejmete mojega otroka?«

— Tako, torej sprejmemo ga. Takoj ga lahko pripeljete.

Naslednje jutro je bil moj sinček že v otroškem vrtcu in se je veselo gugal na lesenem konjčku.

Kmalu za tem sem nujno morala na stanovanjsko upravo. Nastopila sem energično.

— Vašo streho bomo popravili prihodnje leto. Tako predvideva načrt, mi je odločno odgovoril tehnični nadzornik. Razumem, da vam teče na glavo, toda načrt je načrt. Mi ne moremo...

— Ah, ne morete! — sem sarkastično odgovorila. — Ze vidim, od kod pih veter. Končno, če bi vam dala mastno podkupnino, bi lahko takoj naredili. Toda unaprej vas opozarjam. Nikoli nisem dajala podkupnine in je tudi ne mislim.

— Kaaj?«

— To, kar ste slišali. Streho lahko popravite tudi čez 10 let!

In zgodil se je čudež. Naslednje jutro so mojo streho še popravljali.

To metodo, nekoliko popravičeno, lahko uporabimo v vsakem primeru.

Na primer: nečaka je treba vtakniti na univerzo. Spricčevalo ima klarino in sanse, da ga sprejmejo, so malenkostne, skoraj ničevne. Toda ne pozabite na čudežno metodo! Pojdite na dom k predsedniku komisije za sprejem. Udobno se namestite v nastojacu in začnite:

— Razumem, da po zakonu moj Nikolas sploh ne bi mogel priti na univerzo, toda marsikdo mi je svetoval, naj se obrnem s prošnjo na vas, da vas zainteresiram... da vam se zahvalim... v starinarstvu sem že kupila krasno kristalno vazo... toda to nasprotuje mojim načelom! To bi vas razjezilo...

Tudi vi ste, kolikor mi je znano, pošten človek. Predsednik komisije za sprejem skače in s težavo prikrita razburjenje in kriči. — Toda, kdo si je upal svetovati, da mi podarite nekakšno vazo?!

Vi ga pa veselo pomirjajte. — Oh, kako sem vesela, kako sem srečna, da sem se osebno prepričala o tem, da ste nepodkupljivi.

Za rezultate sprejemnih izpitov vam ni treba več skrbeti.

Kakor sem vam že povedala, uspeh moje metode je stoodstoten.

O tsem tem, kar se je z menoj zgodilo, sem napisala zgodbo, ki sem jo odnesla v uradništvu lista.

— Zal takih stvari ne tiskamo! Tako se ne bori proti podkupnini, — je dejal urednik.

— Oprostite, torej zgodbe ne boste sprejeli. Nerodna stvar, da se je tako zgodilo. Končno, saj vem, povabiti bi vas morala v restavracijo na konjak in zgodba bi gotovo bila natisnjena, toda to je proti mojim načelom in tega ne pričakujte.

— Kaaj?«

— To, kar ste slišali. — Malomarno sem vzela kopis in ga vtaknila v torbo. Odsla sem. Mislite, da je moja metoda zatajila? Kje pa? Drugi dan so klicali iz uradništva.

— Bajc imate vi zgodbo o zvezah. Ali je ne bi mogli nemudoma prinesiti v redništvo?

Prevod iz ruščine Bogo Heška

GLOSA

Študent in umetnost

V Ljubljani imamo Dramo, Opero, Filharmonijo; imamo pa tudi nekaj umetniških ansamblov, ki prepričljivo posegajo v naše kulturno življenje. Glede na veliko število študentov bi bilo zanimivo vedeti, koliko izmed njih sodi med stalne obiskovalce koncertnih večerov, dramskih oziroma opernih predstav ter slikarskih razstav. Ne bi mogel reči, da povprečen študent ne zahaja v Dramo ali celo Opero; pač pa srečujem v Filharmoniji vedno iste obraze, razen če ni mogoče na sporedu večer zabavne glasbe.

Lahko tudi trdim, da velika večina študentov še svoj živ dan ni bila npr. na simfoničnem koncertu. In to so naši bodoči inženirji, zdravniki, znanstveniki in pedagogi. Da, res je. Tudi naši bodoči pedagogi, ki bodo tež nekaj let vzgajali našo mladino, navadno do umetnosti nimajo pravega odnosa. V srednji šoli dobí dijak zelo tober vpogled v tujo in domačo literarno umetnost. Djak srednje šole ve malone vse o Prešernu, Cankarju, pa tudi o še živčnih slovenskih pesnikih in pisateljih. Toda kako malo ve prav isti dijak o slovenskih impresionistih, ali pa o slovenski glasbeni preteklosti, ki ni tako skromna, kakor bi z ozirom na to lahko mislil. Ali so umetniki kot Grohar, Jama, Jakopič, Sterner ter Gallus, E. Adamič in še nekateri, res kaj manj prispevali k slovenski kulturi, kot Simon Gregorčič, Jenko, Kosovel? Mislim in trdim: Če bi imeli Francoz Groharja in Jakopiča, bi jih ne poznali samo njihovi srednješolci, marveč ves svet! Srednješolce točno ve, kdo so pisatelji kot npr. Anton Ingolič, Tone Selškar ali France Bevk; malo pa jih ve, kakšen pomen imajo umetniki kot Marjan Kozina, L. M. Skerjanc in napr. Božidar Jakac.

Taka enostranska vzgoja povzroča, da je študent za poslušanje resne glasbe nepripravljen. Tako že a priori odklanja vso resno glasbo, in sicer zato, ker je ne razume. Radio predvaja zabavno, resno in jazz glasbo. In kaj poslušajo povprečen študent? Njegove najbolj priljubljene oddaje so tiste, v katerih dan za dnem poslušajo popevke in twist, zraven pa še »uživa« ob poslušanju reklame za Argo juho.

Vem, da naša srednja šola posveča tudi nekaj časa glasbeni in likovni vzgoji, vendar situacija ne bo boljša, dokler študij glasbene in likovne umetnosti ne bo izenačen s študijem domače in svetovne književnosti.

Pavel Mihelič

PRVI V NAVEZI

Foto: Joco Znidarčič

Prizor iz poljskega satiričnega kabareta »Cytryna«

(Naj živi satira!)

O beograjskem kabaretu »Komarac«

Spet se oglašamo z besedo o satiri. Na vabilo, ki smo ga pred tedni objavili na tem mestu, ni bilo nobenega odziva. Slovenska satira se noče zbuditi. Če ste poslušali dobrohotna svarila prijateljev, si tudi še niste ogledali Male zehnte v Mostnem gledališču, za katero nekateri pravijo, da je satirični kabaret (menda niso našli pravega kisa v to solato). Naša satira se še vedno omejuje na redke zakulisne vice, povedane na uho, da bi jih ne slišal kdo nezaželenih. Če se pa slučajno kaj takega prikrade tudi na oder (temu se včasih pravi tudi komedija), pa so ljudje že zadržani in si tako na tihem pri sebi govore: »Madonca, ti si pa upajo...« Razumljivo, da to tudi satira še ni!

Nikakor ne moremo reči, da nismo samokritični. Samo nekaj je. Radi imamo v mislih besede, ki jih je že pred desetletji napisal Radoje Domanović: »Mi smo uz vladu.« Zdi se mi, da to ni ravno pogum, če se zmeraj bojimo samo tega, da bi satira obravnavala ravno nas. Ali nismo smešni že v tem?

Ob nedavnem obisku v Beogradu sem se pogovarjal s Slobodanom Novakovićem, novinarjem Mladosti in piscem tekstov za satirični kabaret Komarac, ki je samo ena od sekcij mladinskega KUD »Ivo Lola Ribar«. Satirični kabaret Komarac je imel v desetih letih svojega obstoja več kot 60 predstav, ki sta jih publika in kritika sprejeli z nepričakovanim navdušenjem. Zelo lep sprejem je doživela njihova predstava tudi na lanskem mednarodnem festivalu študentskih gledališč v Zagrebu, na festivalu jugoslovanskih amaterskih gledališč na Hvaru, na festivalu v Beogradu pa so dobili celo prvo nagrado.

Pri kabaretu sodelujejo sami mladi ljudje, študentje, dijaki, vajenci, mladi delavci. Precej velik, vendar enoten ansambel. Gledališče se je do zdaj predstavilo z dvema programoma, zdaj pa pripravljajo tretjega. Program sestavljajo različne scene, ki so navadno na isto temo.

Hotel sem zvedeti še čisto konkretno. Moj sobesednik se ni upiral. Vodilna tema (oziroma naslov) programa, ki ga sedaj pripravljajo je — »Diogenes prvič med Srbic: Diogenes, ki je živel v sodu in je samo bral časopise ter gledal televizijo, se je odločil, da se napoti po svetu, da bi se prepričal, če je življenje res takšno, kakršnega je iz teh virov informacij poznal. Diogenes je bil predstavnik cinične šole in vzgojen v stoičarskem duhu. Ko se ves razočaran vrne v svoje domovanje, izjavi, da so na svetu zmagali epikurejci in sofistii.

Zoran Radmilović, član beograjskega Savremenog pozorišta, je v pantonimni sceni prikazal življenje vojaka in z njo požel veliko uspeha. Druga scena je spet bila — prijateljska kritika. Pogosto se poslužujejo tako imenovanih anahroničnih tekstov, npr. na tezo: »zveza književnikov je najmasovnejša organizacija za pomoč ali: ko nekoga iščeš na odboru SZDL, ni

tam nobenega, ko pa pogledaš skozi okno, vidiš, da vsi člani odbora odmetavajo sneg — krčijo organizaciji nove poti.

V drugem programu, ki je sedaj na sporedu, razpišejo konkurs za glavnega igralca. Dolgo se nihče ne javi, končno pa le priteče nekdo in zakliče: »Slišal sem, da sem sprejet!« Pri gledališču samo zmgavajo z rameni, saj ne vedo o njem ni-

česar. Tedaj pa se »kandidat« oglašuje: »Ali tovariš Tainta še ni telefoniral?... Tako je gledališče dobilo glavnega igralca.

Kabaret Komarac je storil vse, da bi bil izviren, aktualen in da bi bil res satiričen. Vse to mu je v glavnem uspelo. Poguma jim ne zmanjka. Osvojili so že široko publiko, mladino in starejše, izobražence in neizobražence. Njihove predstave so ob malce nenavadnem času — ob 2.22 uri v Ateljeju 212.

Jože Prešeren

Funkcija filma in televizije

V nekaj vrsticah se bomo dotaknili dveh instrumentov sedme umetnosti, njihovega tehničnega razvoja, umetniške produkcije in trenutnega položaja filma in televizije.

Film je danes pomemben faktor kulturnega življenja. Vendar pod tem atributom vsakdanjosti navadno razumemo finalni produkt tehnike in umetnosti. Film je kot sedma umetnost relativno mlada data in je še vedno v svojem iskanju. Tukaj ne mislim na umetniške avanture (te so v vsaki epohi kulturne nastave) ampak predvsem na iskanje novih možnosti snemanja, principa tehnike in montaže, reprodukcije slike in tona, kajti to sta dva osnovna elementa, brez katerih si filma ne moremo zamisliti. Pravzaprav sta ta dva elementa, okostje in meso, skozi katera žarči ta umetnost.

In vendar je film, gledan iz sodobne perspektive, doživel paradoks. Danes se vse pogosteje in glasneje govori o integraciji, začenši od naših komun in okrajev, pa do abstraktnega slikarstva. Teži se k internacionalizmu, s pomočjo katerega bi izbrisali meje na zemlji in meje časa. To dosežemo s pomočjo odličnih komunikacij in — kakor se temu pravi s filmskim jezikom — z željo za lastno ekspanzijo, kakor tudi z željo po novih spoznanjih o drugih. To, kar je bilo do včeraj nacionalno, bo danes ali jutri obstajalo z atributom *inter*.

Film je bil na svojem prvem koraku internacionalen. Takrat, ko ni znal govoriti. Detinstvo filma se imenuje nemil film in ta je, čeprav negotov na svoji poti, opravil pionirsko delo integracije, tega, kar danes dela celotna umetnost. Njegove izrazne zmožnosti so bile manjše kot pri njegovem potomcu, zvočnem filmu, ki se je rodil z namenom, da nam odkrije novo izrazno in umetniško bogstvo. Tako je sedma umetnost dobila novo dimenzijo, ton (če rečemo tehnično) v umetniškem pomenu pa — globino (posebno s stereofonskim zvokom v zadnjem času) in ton je postal eden od »dramaturških elementov.«

Za ustvaritev filma ni važna samo igra, ki je sicer v umetniškem igranem filmu neobhodna. Poleg igranih filmov imamo tudi dokumentarne, reklamne itd., katerih poanta je odvisna od tehnične baze (vsekakor je tu še vprašanje invencije režiserja in snemalcev), toda tukaj je važna lepota slike in reprodukcije tona.

Zakaj je sedma umetnost najmlajša umetnost? Da bi dobili odgovor, postavimo novo vprašanje: kaj je omogočilo njen pojav? Filmska tehnika je sinteza mnogih dejavnosti, začenši od precizne mehanike pa do najsoodobnejše elektronike (filmi z magnetnim zapisom tona in magnetnim zapisom slike). Dolgo je bilo treba čakati, da se je pojavil film. Lahko rečemo, da je bila komora prvi korak na tej poti. Potem je bilo treba iznajti fotografijo in izpopolniti fotografski aparat, s fotografskih plošč preiti na filmski trak, spoznati njegovo tehnično obdelavo itd.

S pojavom zvočnega filma so se pojavili novi problemi, med katerimi so prevod itd.

Televizija je najnovejšega datuma in to je, kot sem omenil, drugi instrument sedme umetnosti. Njena tehnika je zelo komplicirana in do neke mere bi lahko dejali, da je to sinteza filma in radijske tehnike, ker bazira na dveh isključnih elementih: sliki in tonu, samo da je tukaj prenos in reprodukcija tona na principu radia.

Danes se mnogi govori o filmu in televiziji, toda mnogokrat se ve zelo malo ali celo nič, o snemanju filma in vseh peripetijah, s katerimi se srečujejo umetniki in tehniki. Mislim, da imam prav, kajti neka anketa, ki so jo izvršili med dijake in študente, je pokazala absolutno nezadostno znanje filmske in televizijske kulture med našo mladino. Eno je poznati imena filmskih zvezdnikov, drugo pa poznati filmsko kamero, tehniko in principe snemanja in možnosti, s katerimi filmski umetnik poantira in fasciniira.

Ratibor Jonović

Razvoj televizije je posegel v javno kulturno življenje našega časa in napak bi bilo, če bi današnjemu, čeprav eksperimentalnemu jugoslovanskemu TV programu, oporekali določeno kulturno poslanstvo.

LJUBLJANSKI TV STUDIO nam je pred dnevi posredoval izvorno televizijsko dramo dr. Bratka Krefta: Umrl je pesnik. Vključen v jugoslovansko televizijsko mrežo, je ljubljanski TV studio posredoval dramo o Prešernu širokemu krogu TV gledalcev v Jugoslaviji, peripetije pesnikovih zadnjih dni in agonijo konca nekega človeka. Morda smo Slovenci ob tej dramo o osebnosti Franceta Prešerna manj zadovoljni kot gledalci iz ostalih republik — ker smo pač razumeli tekst, ki ga je avtor TV drame priredil po svojem filmskem scenariju o Prešernu. Prešeren, ki se je pojavil na televizijskem zaslonu, je nespretna kombinacija človeka romantičnih ekscesov in realističnih spoznanj, nemočen spricho svojega odnosa do Ane in svojih otrok, jedek v pogovoru o družbi, v kateri mora živeti in čuden v agoniji smrti. Skratka: nezaokrožena priredba nekega scenarija, ki ne učinkuje.

EKRAN NA EKRANU: Zagrebški TV studio nam redno posreduje oddaje Ekran na ekranu, oddaje o filmu, filmskih delavcih, nekaka jugoslovanska filmska tribuna, kjer gledalec zve za tekoče filmske dogodke doma in po svetu, se seznanja s filmi, ki jih pri nas snemajo in tistimi, ki so jih naša distribucijska podjetja odkupila. Oddaja sodi med zanimivejše v jugoslovanskem TV programu, odlikuje pa se po sproščenosti interpretiranja in spretni montaži.

Posebna zanimivost oddaje je spretna kombinacija in morda celo poudarek na filmski glasbi in njenem odnosu do vsebine filma. Področje, ki je širokemu krogu obiskovalcev filmskih predstav manj znano.

Peter Breščak

Problemi, revija za kulturo in družbeno vprašanja, ki jo izdajata CK LMS in univerzitetni odbor ZSJ v Ljubljani, se je v dosedanjih petih številkah predstavila javnosti z raznolikim vsebinskim razponom in si utrla pot med dvema revijama, Sodobnostjo in Perspektivami. Na straneh dosedanjih števil, ki jih je javnost v začetku sprejemala s skepto, je čutili predvsem resnično spontano prizadevanje uredništva revije, da bi osvetlilo določene pogoje na literaturo in čas, v katerem živimo, s specifičnimi pogledi mladih ustvarjalcev; predvsem se to opazi v kritično-esejističnem delu revije, medtem ko je literarna stran nekako odmaknjena, potisnjena na stran, čeprav vedno na prvi strani v reviji.

Peta številka Problemov prinaša v literarnem delu prvi del Avtomobilov Matjaža Kmecla (nagrajenih na natečaju za radijsko igro 62). Pisec je v tem delu posrečeno podal »avtomobilista« v konveksnem ogledalu. V proznem delu objavlja Jože Snoj novelo Mojster za smrt, Bojan Pisk in Svetlana Makarovič pa sta prispevala pesmi. Med prevodi tokrat najdemo Paula Bertolda Brechta Sojenje Lukulla. S to številko se zaključuje serija prispevkov o vlogi kritike v kulturnem življenju (Niko Grafenauer: Kritika in njen predmet, Branko Šömen: Na rob filmskemu obveščanju, Breda Pogorelec: Vprašanje sistematizacije kritike jezika, Franci Prajs: Filmska kritika pri nas, Janez Pirnat: Likovna umetnost in kritika in Zaključna beseda, sinteza oziroma kratek izbor vidnejših misli v seriji dosedanjih prispevkov o vlogi kritike v kulturnem življenju).

V tej številki sodelujejo še: Vladimir Kavčič: Neizkoriščene možnosti, Dr. Miroslav Sicek: Nekateri problemi sodobne hrvatske književnosti, Bogdan Kavčič: Nekateri faktorji, ki vplivajo na udeležbo in mnenje mladine o sestankih, Januša Bizant-Babič: Učenci v obrti ocenjujejo svoje učne mojstre, Dr. Boris Paternu odgovarja na Taufferjev bolestin pamflet Vse za vero, dom, cesarja, ki ga je le-ta objavil v Perspektivah, dr. Franc Zdravec pa odgovarja Janezu Jerovšku.

Likovno prilogo je tokrat prispeval Albin Lugarič.

P. B.

PROBLEMI

5

PLEŠITE, NOCOJ IGRAJO „SHADOWS“

V naši glasbeni rubriki je bil doslej predstavljen le eden orkester (Combo). V tej številki nadaljujemo s predstavljanjem študentskih zabavnih in jazz orkestrrov ter z okoljem, v katerem igrajo. Danes berite o »Shadowsih«, ki so stalni gostje v Študentskem naselju in so si že v kratkem času pridobili precej pristašev.

Včasih ustvari saksofon z ritmično zasedbo mnogo prijetnejše vzdušje kot ves orkester.

Obiskal sem Študentsko naselje v soboto zvečer. Ni mi žal, kajti slišal in videl sem marsikaj prijetnega. Dvorana prostorna, med plesom svetijo raznobarni reflektorji, ki dajejo veličasten videz. Pari se vrtijo po betonskih tleh v najrazličnejših ritmih. Valček, twist in morda že bossa nova. Glasba, plesalci so z orkestrom zelo zadovoljni. Zakaj pa ne bi bili? Saj imajo na programu najnovejše skladbe, pevec Pero Dimitrijevič pa poje res priljubljene popevke. Dolžnost mi je, da vam predstavim orkester:

Klavirist je študent arhitekture Jeglič Tomaž, bas igra Rozman Miro, študent višje pedagoške šole, kitarist Haulina Peter je študent ekonomije in bobnar Kerstnik Aleš tudi ekonomist.

Pihalno sekcijo sestavljajo: alt saks. igra Doblekar Jože, pozavno Godec Marjan. Obadva delata pri »Iskri«. Klarinetist Pestotnik Mitja je študent ekonomije, trobentar Tihej Rado — vodja orkestra — študira živilsko tehnologijo.

»Sence« niso »Sence«

Moje prvo vprašanje se je nanašalo na naziv »Shadows«. Angleški »Shadows« sestavljajo predvsem kitare, tudi melodično linijo vodi kitara, a tu najdem orkester z istim imenom, v dixiland sestavu. Fantje so mi kaj hitro razložili, zakaj taka razlika. Igrajo skupaj že več kot tri leta, in takrat angleške »Sence« še niso bile tako znane, čeprav se je za ime že vedelo. Pri sestavljanju orkestra jim je najbolj ugajalo ime »Sence« in so ga povzeli.

Težave? Oh, imajo težave, predvsem s prostorom za vajo. Trenutno vadijo v internatu STS, kjer tudi igrajo na plesih. Izvedel sem tudi, da se navdušujejo za moderen jazz, vendar, kakor sami pravijo, ga ne znajo. Poizkušajo. To je menda takrat, ko traja skladba deset minut in ima bobnar ogromno število taktov sola. Aranžmaže piše Jeglič Tomaž, ali jih

Dvomim, da bi uganili naslov »Sence«, če fantov ne bi poznali že od prej. — Z leve proti desni: Tomaž Jeglič, Peter Haulina, Miro Rozman, Aleš Kerstnik, Marjan Godec, Rado Tihej, Mitja Pestotnik in Jože Doblekar.

prepisujejo, kakor večina glasbenikov, iz gramofonskih plošč.

Potreba po jazz klubu

Zopet sem bil priča pogovora o nelojalni konkurenci med orkestri. Fantje so izrazili željo in nujno potrebo po jazz klubu, ki bi lahko poskrbel prostor za vaje, obenem pa preko strokovne komisije ocenil orkestre, jih razvrstil po jakostni lestvici in določil ceno za igranje na plesu ali kje drugje. Vsekakor bi bila ta poteza izredno koristna, prepričala bi marsikatero pikro besedo, na račun enega ali drugega orkestra.

Zgodba o vlakcu

Malce nenavaden mednaslov. Vendar zgodbica, ki so mi jo fantje zaupali, sodi, da jo izveste tudi vi. Orkester »Shadows« je igral na plesni prireditvi v Rogoški Slatini. Odhod vlaka je bil pet minut pred četrto, vendar je že v navadi, da mi smrtniki zamenjamo pet minut pred s pet minut po uri. No, in ker glasbeniki niso nobene izjeme, se jim je pripetilo isto. Trdno prepričani so končali z igranjem, po njihovem mnenju deset minut pred odhodom vlaka, a v resnici na točen čas odhoda. K sreči je vodila cesta na postajo čez železniško progo, tako da so s svojim mahanjem na progi ustavili vlak, strojevodja pa jih je, kot njihov stari znanec, z veseljem sprejel v vlak. Edino, kar se to pot ni najboljšo končalo, je bila nova obleka pianista, ki jo je z mahanjem raztrgal, in polomljen bas, ki ga je nosil, žal tudi pianist.

Najkvalitetnejši twist

Glasbeniki menijo, da se pleše najboljši twist v Ljubljani prav v Študentskem naselju. Željo si, da bi organizatorji ugla-

sili klavir, ki je po njihovem mnenju nemogoč. Pogovor se je končal s ponovitvijo njihove želje po jazz klubu, a jaz sem jim zaželel, da se jim ta želja čim hitreje izpolni.

Pogovor se je končal, vendar se ni končal ples. Prepričati sem se hotel, če se res pleše najboljši twist v Ljubljani prav tukaj.

Nesreča z očali

Podal sem se na obhodu po plesišču. To je karakteristično za fante, ki so brez dekleta. Razlika med njimi in menoj je bila v tem, da sem jaz na plesišču iskal zanimivih dogodkov, medtem ko so se oni ozirali po stoli, ki so čakali brez deklet. V snopih raznobarnih žarkov, ki so prihajali iz reflektorjev — ti so ustvarili pravo mavrico barv — sem prav težko ločil plesalce, razdeljene na pare. Nekateri so skakali okoli svoje osi in okoli dekleta, z rokami mahali po zraku, drugi so se tem previdno umikali in iskali svoj prostor »na soncu«. Vdajali so se sentimentalnim občutkom, se z licem ob licu premikali v isti smeri, zrl v neznano in mislili. Nekateri na štipendije, nekateri na izpite in nekateri celo na svoj nasprotni spol.

Nekje v moji bližini je »twistale« študent, opremljen s »super rifle«, slovitimi hlačami z divjega zapada. Imel je še sporten suknjič in očala. Slednja so mu delala med plesom velike preglavice. Ni bilo obrata, ko mu ne bi zdrla očala na konec nosu. Seveda je s tem izgubil pregled nad svojo okolico in tako postal sopartner pri plesu svojega sosedu. Njegova partnerica, ki očitno ni bila seznanjena z vsemi figurami tega plesa, je ob strani mirno čakala, kdaj bo partner osvetil svoj ples njej in ga delil z njo.

Ivo Straki

Piše:
Eleazar
Lipsky

2

Tiger v noči

»Kako ji je že bilo ime?«
Fant je povsobil oči. »Mislim, da Emmalou. Nekaj takega,« je dejal nevoljno. »Ampak bila je prijetno dekle.«

»Kaj pa dela?«
»Dela v nekem kozmetičnem salonu. Mislim, da je manekirka. Kakorkoli že, pričel sem misliti na moj denar in s kakšno pravico mi ga je Choatey vzela. Opazoval sem ga, kako se je še naprej nalival s pivom, in premišljal, kako bi skrivaj znaknil svojo denarnico.«

»Ali si imel revolver?«
»Jaz?« Fantov glas je prešel v falset. »Nikdar v svojem življenju nisem imel pištole! Kakšen nož že, od časa do časa, tako za obrambo. Ampak pištolo? Pojma nimam o kakšni pištoli! Ne, gospod! Ta Choatey je imel pištolo, pa ne jaz! Zakaj tako govorite?«

Odvetnik se je zbegano nasmehnil in si s sliškonomim papirjem obrisal očala. »Preidi na streljanje.«
»Ni dosti reči,« je rekel fant. »Segel sem proti žepu, nakar je on segel po pištoli. Ruvala sva se in sprožila se je. Morda je tudi tisti Slope imel pišto-

lo. Bilo je precej zmede in če vam po pravici povem, niti ne vem natančno, kako da se je sprožila, samo — bam! Kot bi me zadela cela tona opek. Stal sem tam in prosil pomoči ter slišal krič gospe Hellegas. Choatey je mrtev. Potem me je pričela zmerjati.«

»Kaj ti je rekla?«
»Ne morem vam povedati, gospod. Nekaj o moji materi. Rad spoštujem ljudi in vseč mi je, če tudi oni mene in moje.«

»Zelo lepo, je dejal odvetnik.
»Potem je nekdo zavpil: Zvalimo krivdo na tega poba, če ne, bomo vsi imeli posla s sodnijo.«
»Kdo je to rekel?«

Fant se je oprezno dotaknil bele suhe obveze na levem očesu. »Ne vem. Takrat sem bil ob to oko in jasno, da me je bolelo. Nič nisem spraševal po imenih. Nisem mogel verjeti. To je sploh nekaj takega, česar nikdar ne moreš verjeti. Toda dogaja se in tako se je primerilo tudi meni. Tako je bilo, zaboga. Padel sem v past in oropal so me, zdaj pa valjho krivdo name. To ni pravično, gospod. Iz mene so napravili kriminalca, toda jaz sem delovni človek. Lahko vprašate kogarkoli, vprašajte mojega šefa.«

Zazrla sta se drug v drugega. Zadaž za zastori sta zaslišala žvenket pladnjev in zabavanje sestra z bolnimi kaznjenci. Phillips je trenil, ko je pramen sonca skozi okno z rešetkami dosegel njegove oči.

»Eddie?«
»Ja, gospod?«
»Ali hočeš pomagati samemu sebi?«

Fant je resno prikimal. »Se dosti življenja imam pred seboj, gospod Phillips. Povejte mi, kaj naj storim.«

»To je bila dobra zgodba, Eddie.« Odvetnik je za hip postal, otresel cigaretni pepel za radiator in vedro nadaljeval: »Ena najboljših, kar sem jih sploh slišal.«

»Ali res, gospod?« Ob tej pohvali se je zadovoljno zarežal. Nasmeh mu je zamrl, ko je odvetnik nadaljeval: »Samo eno napako ima.«

»Ja?«
»Le nekaj si pozabil.«
»No, kaj?«

»Priče, Eddie!« Phillips je očitačje dvignil prst.
»Priče! Več kot ducat ljudi je videlo vso stvar.«
Fant je zaključujoče vzdiknil: »Mislite drugo stran, Choateyve prijatelje?«
»Točno.«

Eddie je pomežiknil z zdravim očesom, podplutim in obkroženim s škrlatnimi otekljami. »Dobro,« je prizadeto dejal, »kaj pa morete drugega pričakovati. Oni so ja Choateyevi prijatelji. Prijatelji pa morajo držati skupaj.«

»Toda Choatey je mrtev.«
»To ničesar ne spremeni.«
»Oni so podali povsem drugačno verzijo.«
»Se prav nič ne čudim,« je fant strogo odvrnil. Odvetnik je nosil plašč iz tweeda in nenadoma se mu je zazdel pretežak. Slekel ga je in ga zložil preko postelje. Frnil je črn pepel z lesketajoče popolnosti svojega klobuka. Znižal je glas na zaskrblijujoč ton.

»Toda javni tožilec verjame, da si prišel okrog enim ponoči z dvema moškima, starejšima, videti sta bila pristaniška delavca. Eden je bil čokat, drugi pa pegast. Slišala sta na »Fats« in »Rocky«.«

Fant je zakrllil z rokami. »Prav nič ne vem o kakem Fatsu ali Rockyju,« je naveličano zavpil.

Phillips kot da ni slišal. »Popili ste nekaj piva, potem igrali konjske dirke in se zabavali z ženskami vse do dveh, ko je Fats prekinil glasbo in zavpil, da jih boste obrali. Vsi ste potegnili pištole...«

»Tudi jaz?« je ironično vprašal fant.

»Godrnjate so se vsi postavili v vrsto v salonu.« je mirno nadaljeval odvetnik. »Vse je šlo mirno, dokler ni Fats pričel preiskovati žensk. Ko je segel oni ženski za bluzo, je Choatey dejal: »Če nas že boste okradli, nas kar dajte. Opravite ta svoj posel, toda skušajte ravnati kot gospodje in spoštujte dame.« Ali se spomniš tega dela?«

»Le zakaj naj bi se ga?«

»Zato, ker se je takrat Fats obrnil k tebi in rekel: »Ubij tega-le namesto mene, Eddie.«

Fant je nejeverno zavil oči.

»In kaj sem potem storil?«
»Po vojaško si ga pozdravil in dejal: »Bom Fats, kot bi spil skodelico kave! Bil si miren in počasen, nihče ni verjel, da boš to res storil. Toda ti si prečkal sobo in ustrelil Choateya.«

INDEKS IN... SMUČI

Zima je skoraj pri kraju, zato je že zadnji čas, da vam predstavimo tudi katerega izmed naših smučarjev-šolencev. To bo tokrat Tomaž Jamnik, 24-letni absolvent elektrotehnike iz Kranja. — (Na sliki: Tomaž v Wengenu 1961).

»Od jeseni sem absolvent na oddelku za jaki tok. Ostalo mi je še nekaj več kot deset izpitov, tako da upam, da mi bo uspelo do februarja prihodnjega leta uspešno končati študij.

V preteklih štirih letih sem se vozil skoraj vsak dan v Ljubljano na predavanja. Mislim, da sem kar zadovoljivo vsklajeval študij s smučanjem. Seveda, včasih se je bilo treba temu ali onemu odpovedati.

Smučam že od malega. (Njegova mati je bila več let smučarska tekmovalka, pa tudi zdaj se — kot predavateljica telesne vzgoje na eni izmed kranjskih šol — ni še poslovila od snežnih poljan in športnega dela. Tudi sestra Barbka, dijakinja zadnjega letnika učiteljskega, ima za seboj že nekaj lepih smučarskih uspehov.) Že kar precej let je poteklo, odkar tekmujem.

Najraje se spominjam državne prvenstva pred leti, ko sem zmagal v slalomu, sicer pa najraje nastopam na študentskih tekmovanjih. (Na vprašanja o svojih rezultatih, sem le s težavo izvelkel odgovor iz skromnega Miše. Tako ga kličejo domači in prijatelji že odkar pomni, zato ni čudno, da na ime Tomaž bolj slabo sliši.)

»Lansko poletje sem bil bolan, zato sem precej zamudil. Šele po uvrstitvi na tretje mesto v slalomu (na republiškem prvenstvu), so me spet povabili na priprave za tekmovanje FIS. To zimo me malo spremlja smola. Prav na teh pripravah sem si zvil nogo, na Pohorju pa so mi ukradli palice, tako da zdaj vozim z navadnimi leskovkami. Težjih poškodb (k sreči!) vsa ta leta nisem imel, le nekaj izvinov. Smučji, uničim' tako-le vsako sezono en par, vendar jih še nisem nikdar zlomil prav na dvoje. Letošnje normo sem že izpolnil, zvil sem namreč par kovinskih.

Poleti imamo kondicijske treninge, igram nogomet in veslam (kajak in kanu). Konjičku — fotografiranje — pa sem v zadnjem času malo zategnil uzdo.

S tekmovanj v smuku (prav tako na republiškem prvenstvu) sem odpotoval naravnost v Ljubljano, na izpit. Če proge ne bi prevozil, bi gotovo zamudil avto-bus. V prihodnje, pa si pri tekmah podobnih stimulansov, ne želim več, saj nisem bil ne tu ne tam popolnoma zbran. Pripravljam se že spet na naslednji izpit.

V Kranju malo smučam, na Šmarjetni gori. To zimo sem bil le na tekmah v Beljaku; zaradi priprav na FIS in izpita, se študentskih tekem v Andermattu ne bom mogel udeležiti. Morda bom nastopil v Smohorju in konec marca v Courmayeurju, kamor me, že več let zapored, vabijo organizatorji. Seveda ima pri vsem tem tudi dinar svojo zadnjo, tehtno besedo (kot sploh pri vsem našem smučanju).«

mac

Prvenstvo samo v veleslalomu

Preteklo soboto je bilo v našem priljubljenem smučarskem centru, Kranjski gori, smučarsko prvenstvo študentov in študentk ljubljanskih fakultet in visokih šol.

Organizator tekmovanja je bila Zveza študentskih športnih organizacij, tehnični organizator pa smučarski klub Olimpija.

V razpisu tekmovanja smo lahko zasledili sledeče discipline: veleslalom in tek na 7,5 km za moške in veleslalom ter tek na 3,5 km za ženske. Prav tako naj bi v obeh disciplinah tekmovali tudi posamezno.

Prireditelju se je prijavilo premalo tekmovalcev oziroma tekmovalk, zato je bil na sporedu samo veleslalom.

Tako se je v lepem, sončnem, a malo vetrovnem vremenu, na startu zbralo skupno 56 (od 94 prijavljenih) študentov in študentk.

Proga za moške je imela svoj start pri Bedancu, cilj pa v Brsnini. Študentke so startale pod S-om, cilj je bil isti kot za študente.

Obe progi je postavil ing. Štefan Hočever iz Ljubljane in bili sta dokaj zahtevni, saj so tekmovalci, posebno pa še tekmovalke, prihajali na cilj zelo utrujeni, kar je nedvomno tudi posledica pomanjkanja kondicije.

Od 78 prijavljenih je prišlo na start 74, od teh pa so bili 3 diskvalificirani, 23 pa jih je odstopilo.

Rezultati:

1. Robas Janez — VSTK	1.16.0
2. Sefman Zlatko — pravo	1.16.2
3. Ubir Milan — Medicina	1.19.9
4. Mlakar Janez — VSTK	1.22.2
5. Obšteter Milan — VSTK	1.22.8
6. Jemc Drago — AGG	1.23.7
7. Jeručič Janez — Akad. kol.	1.24.8
8. Duhovnik Jože — AGG	1.24.8
9. Holly Boris — VSTK	1.25.7
10. Vovk Dani — FNT	1.26.0

Veleslalom — ženske

Od 16 prijavljenih študentk, jih je v Kranjsko goro prišlo le 8, od tega pa tudi 7 na cilj.

1. Marinko Majda — medicina	2.32.1
2. Pogačnik Alenka — pravo	2.35.8
3. Kovačič Mihaela — VSTK	2.37.4
4. Ledinek Alenka — medicina	3.00.7
5. Rode Ana — FNT	3.44.8
6. Segalla Melita — VSTK	4.06.0
7. Darjan Eva — medicina	4.46.5

Tekmovanje se je pričelo ob 12. uri in je bilo končano v slabih dveh urah. Slušatelji visoke šole za telesno kulturo iz Ljubljane, ki so bili na smučarskem tečaju v Kranjski gori, so opravljali po sle časomerilcev in tudi starterjev. Proti pričakovanju so zaupano jim nalogo dokaj slabo opravili, saj je našemu dopisniku uspelo dobiti rezultate (in še to nepopolne) šele tik pred zaključkom redakcije Tribune, tekmovanje pa je bilo že v soboto.

Lahko trdimo, da je bila lanskoletna organizacija istega tekmovanja boljša.

Vsekakor bo treba slična tekmovanja v bodoče pripraviti in organizirati bolj skrbno.

Čeprav uradni rezultati moštvenega tekmovanja še niso znani, lahko povemo, da je med študenti zmagalo moštvo VSTK v postavi: Robas, Mlakar, Obšteter. Pri študentkah pa je imela najboljšo tekmovalke medicinska fakulteta: Marinko, Ledinek, Darjan.

Če pogledamo malo prvenstvo slovenskih srednjih šol, ki je bilo prav tako minulo soboto na Pohorju, lahko rečemo, da je bilo na tem tekmovanju precej več tekmovalcev in tekmovalk. Znano je, da je med ljubljanskimi študenti smučanje priljubljena športna panoga. Zakaj se je torej minulega prvenstva udeležilo tako malo študentov in študentk?

Odgovor na to nam bi mogoče dala lahko ZSSO ali pa kdo drug. Vsekakor je smučanje, vsaj pri nas v Sloveniji, tako razširjena športna disciplina, da je bila tako maloštevilna udeležba vsekakor nerazumljiva.

Preostane nam edino še upanje, da bo na prihodnjem študentskem smučarskem prvenstvu udeležba številnejša. To pa bomo videli čez leto dni.

Jugoslavija prireditelj desete študentske šahovske olimpijade

Od 5.—25. julija letos bodo v našem črnogorskem turističnem mestecu Budvi igrali najboljši šahisti — študentje sveta.

Ze doseđaj je prireditelj 10. jubilejnih študentskih šahovskih olimpijskih iger prejel prijave od več kot 25 držav. Vsekakor bo udeležba večja, kot je bila na zadnjih študentskih olimpijskih igrah, kjer je sodelovalo 23 državnih študentskih šahovskih reprezentanc. Pokrovitelj tega velikega tekmovanja, katerega glavni akter bodo bele in črne šahovske figure, bo Zveza študentov Jugoslavije in šahovska zveza Jugoslavije.

Vsekakor je odločitev FIDE, da se Jugoslaviji dodeli organizacija študentske šahovske olimpijade lepo priznanje študentski zvezi Jugoslavije, kar dokazuje, da le-ta uživa v svetu velik ugled.

Ker bodo med udeleženci velemojstri, mednarodni mojstri in mojstri, ki so drugače člani svojih drž. reprezentanc, ne bo študentska šahovska olimpijada prav nič zaostajala za ostalimi velikimi mednarodnimi šahovskimi tekmovanji.

Nesporen favorit za prvo mesto; ekipa SZ, bo imela največ težav nedvomno z reprezentanco naše države, ter reprezentanco ZDA. Vse tri reprezentance bodo imele v svojih moštvih najbolj znane šahiste na svetu. Tako bo za sovjetsko študentsko reprezentanco igral velemojster Spaski, za jugoslovansko naš novi velemojster, mnogo obetajoči Bruno Parma, v ekipi ZDA

Fischer, (edini mlajši velemojster na svetu od Parme) itd. Tudi ekipe Romunije, Madžarske in Čehoslovaške bodo imele zelo dobro sestavljena moštva, ki utegnejo pripraviti kako presenečenje. Jugoslavija je na zadnjih dveh študentskih šahovskih olimpijadah (lani v Marijskih laznih na Češkem in l. 1955 v Lyonu), dosegla drugo mesto in s tem osvojila srebrno medaljo. Tudi letos ji ta nikakor ne bi smela uiti. Če gledamo realno, ima moštvo sovjetskih študentov največ možnosti za osvojitve najvišjega priznanja — zlate medalje. Zvezni kapetan, Nikola Karaklajić, bo sestavil naše moštvo verjetno takole: na prvi in drugi deski bosta igrala Parma in Minić, za tretjo in četrto desko pa ima na razpolago sledeče mnogo obetajoče mlade jugoslovanske šahiste: Marovića, Velimirovića, Nemeta in Čirića. Vsekakor bo treba določiti ekipo pravočasno in nato našim predstavnikom omogočiti temeljite priprave za študentsko šahovsko olimpijado, kajti le tako bomo lahko uspešno obranili drugo mesto pred najboljšimi šahisti — študenti na svetu.

Vsekakor bodo v Budvi julija meseca letos potekale za mizami z črno-belimi polji ogorčene borbe, ki bodo vredne ogleda in katerih glavni akterji se bodo morali poleg z figurami, časom in drugimi stvarmi, ki spadajo k šahovski igri, boriti tudi z vročino, ki tedaj ne bo ravno prijetna.

T. Z.

Najbrž še ne veste da...

... se zmagovalci v posameznih smučarskih disciplinah zadnjega svetovnega prvenstva v Chamonyju ne morejo ponahati z naslovom »svetovni prvak«. Šele maja meseca bo namreč v Atenah zasedal kongres FIS (Federation International de Ski), ki bo končno odločil o tem, ali bodo Karl Schranz, Marianne Jahn in drugi zmagovalci postali tudi uradno svetovni prvaki, ali ne. Kot je znano, je mednarodna smučarska zveza tekmovanje v Chamonyju razveljavila, kajti francoske oblasti niso hotele izdati vstopnih viz vzhodnonemškimi smučarskim tekmovalcem.

... je nogometna zveza Angije poslala vsem društvom prve lige načrt za ogrevanje nogometnih igrišč. Tako se nameravajo v bodoče izogniti odložitvam tekem zaradi slabega vremena pozimi. V zimskih mesecih so nogometna igrišča v Angliji namreč večkrat v neuporabnem stanju. Vendar trenutno še iščejo način »perfektnega ogrevanja igrišč«. Prvi poizkus v Liverpoolu (pred mesecem dni) se ni posrečil, kajti sistem cevi, ki odvajajo vodo pod zemljo, ni deloval, kakor so to predvidevali.

... si najboljši avstralski plavalci, ki sodijo obenem tudi med najboljše plavalce na svetu, pred tekmovanji brijejo kocine z nog in rok, češ, da so tako hitrejši v vodi in da pridobijo na 100 m s tem eno do dve desetinki sekunde. Od vas, dragi bralci, je odvisno, ali boste to verjeli ali pa vzeli kot novinarsko raco.

T. Z.

Iz polpretekle novinarske prakse

ME TA MOR FO ZE

Nenavadno se je spremenil Martin Vrvica. Če začnemo pri njegovem imenu, že takoj nalletimo na spremembo, ob kateri se zamislimo. Preimenoval se je v Marta Žnorce. Mart Žnorca je državljani sedemnajstih let. Zunanji znaki: prsni odtis zaradi prevelike obdelave tobaka — nečitljiv. Oči: krvavo zelene. Roke: zelo razvite. Glava: manj razvita. Črna

bunda, črna očala, črn šal, črn madež pod levim očesom.

Ker smo ga doslej poznali pod imenom Martin Vrvica, smo ga povprašali, zakaj se je preimenoval v Marta Žnorce. Pogovor smo verodostojno zabeležili.

Ob petih popoldne. Mart Žnorca sedi pred nami v fotelju, noge ima prekrizane. Večkrat vstane in tudi takrat ima noge prekrizane. Od twista.

»Veseli nas, tovariš Martin Vrvica, vulgo Mart Žnorca, da vas lahko pozdravimo v svoji sredi. Kot veste, delamo neke vrste anketo, ki sestoji iz raznih vprašanj. Hočemo namreč z vseh strani osvetliti probleme in želje današnjega bralca sodobne popularne literature...«

»Dej, zatvor' no kapijo! Kaj bi pa rad?«
»Cigareto morda?«

»Hvala. Ne kadim več, sine. Zdej je u mod' čikanje. Bolj delež lahko pluneš.«

Ker smo se ob tem spogledali, je verjetno zasumil, da mu ne verjamemo. Pogledal je naokoli in pogled mu je obstal na steni, kjer je visela parola NE PLUVAJ NA TLA — Zamižal je z levim očesom in že je črko P na paroli prekrila tobakova brozga, ki jo je spretno izstrelil iz ust.

»Yes,« je samozadovoljno zagodel. »Četr-ti zadetek danes.«

»Če dovolite,« smo ga prekinili, »bi glede na to, da nimamo veliko časa, začeli z vprašanji. Kot prvo vprašanje vam postavimo tole: Kakšno je vaše gledanje na kulturo?«

Zamislil se je. Rahlo nestrpni smo pripravljali beležnice in v zadregi, da ga ne bi motili, ogledovali konice naših ošiljenih svinčnikov

»Ja, ali boste objavili tudi moj fotos?« je po dolgem razmišljanju vprašal.

»Da,« je nekdo pohitel. Ta si je upal obljubiti. Čez nekaj dni službeno odpotuje v inozemstvo.

Motto: Povej mi, kaj bereš in povedal ti bom, kdo si. (Iz zakladnice starih slovanskih pregovorov pod rubriko: Kako užalim nepismene).

»O. K. Moje gledišče na kulturo je tako: živ-žic pa boks. To je šport, to je fizkultura.«

»Mislili smo na kulturo-no, literaturo...«

»O. K. šefe, zakaj pa odmah ne pisneš, kaj hočeš? Kar se tiče literature, ti moram povedati, da nisem na tekočem. Včeraj zvečer je bil zunaj naprodaj KRALJ CRNIH MOCVARA in ga še nisem prebral. Imel sem delo. Delam, veliko delam, kaj hočeš.«

»Kaj pa delate?«

»Berem zahtevno psihološko literaturo. Že dva dni delam na romanu UBICA SE PSIHOLOŠKI IZVUKAO.«

»Domačih knjig ne berete?«

»Naša izdajateljska podjetja izdajajo prepočas. Pa slaba izbira je. Jaz sem za akcijske romane. Iz uredniških odborov bi bilo treba zapoditi književnike in postaviti namesto njih...«

»Koga?«

»No, tudi jaz bi bil dober.«

»Se nekaj vprašanj nam je ostalo: vaš najgloblji doživljaj?«

»Ko so mi objavili zgodbo Jaz sem pre-rešetal belega Tomija. Objavil sem jo pod imenom Mart Mek Znurca.«

Potem ni več odgovarjal. Nekaj časa je gestikuliral z rokami, verjetno se je spominjal vsebine svoje zgodbe, potem pa je vstal. Spoštljivo smo se mu umaknili.

Hodil je počasi, majaje se pol v desno in noge je imel prekrizane v X kot pri romanu X-100.

Spogledali smo se. Urednik je zmajal z glavo in rekel: Beležnice proč, material ni za objavo. Sedaj pa na delo! V dveh urah hočem imeti tri članke na temo: Naša mladina bere Shakespearja, Tolstoja in Kriležo... no, pa še katerega. Poudarite, da se naša mladina ne zanima za kriminalke, da jih tako rekoč bojkotira... No, dajmo, dajmo, saj smo vendar časopis, ali ne?«

Peter Breščak

BOLJE ISTA NEGO NISTA: Tako je menil referent za idejno-vzgojno delo študentov na višji pedagoški šoli. Napisal je majhno poročilo na majhnem papirju (20,8x11,7 cm).

SE ENA IZ NASELJA: Opazili smo, da so se kolegi iz Tribune vrnili zabavati med študentske vrste. Pa se ja ni spremenil nivo in videz zabav le-teh, ali pa so se spremenili časi in ljudje z njimi?

KJER SE PREPIRATA DVA, TRETJI DOBIČKA — NIMA: So se sporekli naši predavatelji, pa kar pred najširšo javnostjo v časopisju. Naj bo predavatelj tak ali tak, matematika ne bo zaradi tega za nas, študentske pare, nič lažja. Lahko bi bili lažji le izpiti.

NAJNOVEJSA O PREMOGU: Iz dobro obveščenih krogov smo zvedeli, da je v prostorih univerzitetnega odbora le slabo zakurjeno, in sicer zato, da bi se iz zimskega spanja na toplem prebudile nekatere komisije in referenti.

TRIBUNA O TRIBUNI: Naša kriminalna zgodba ima socialno poanto in kaže gnilobo Zahoda. Zatorej se ne čudite, če jo homo v teh časih pripeljali do konca.

POVISANJE STIPENDIJE: Student x. y. je zaprosil za povišanje stipendije — zaradi repertoarne politike ljubljanskih kinematografov. V novem kinu Siška, kjer predvajajo le nove filme, so cene kar za 60 dinarjev dražje. Zaradi trolejbusa.

DOLCE VITA: Izjava nekega študenta (srečna generacija 57): »Raje sem študent z dvajsetimi čuki kot pa v proizvodnji s štiridesetimi.«

PANE AMARO: Izjava nekega študenta (Nesrečna generacija 57): »Doštudiral bom s šestindvajsetimi leti, potem vojska in v proizvodnjo bom šel s sedemindvajsetimi leti. Ali bom moral biti še na Bokalcu nočni vratar?«

IN BESEDA JE MEŠO POSTALA: Kadar se med ljudmi šušlja, da se bo ta ali oni artikel podražil, tak ukrep hitro sledi. Skoraj leto dni pa se že čuje, da bo za diplomante skrajšan kadroviski rok, pa še vedno nič.

TI IN TVOJ AVTO: Je rekel očka svogemu nadebudnemu sinčku študentu: »Uči se, sinko, šofiranja, pa bomo postavili kravico v hlevček!« Milo je potožil sinek: »Kako neki bom položil šoferski izpit, ko pa še izpita ne faksu ne zmorem položiti.« — Še do danes nima sinek izpita, kaj šele avtomobila.

KO BI VSI FANTJE SVETA: bili kot je treba (in seveda vsa dekleta, saj smo vendar enakovpravni, kajne?)... kako malo bi imeli pisati naši časopisi o »zlati« mladini.

IZ NASIH KOLEKTIVOV: Oni dan smo bili priče zasedanju organa delavskega samoupravljanja. Če je bilo le-to verno prikazano, ne more biti tako upravljanje, kaj dosti prida, je preveč dolgočasno.

Sicer pa je bilo brucovanje na primerni višini, saj so točili tudi mleko. Zal le kot specialiteto! Iz dobro poučenih virov vemo, da viška banda ni nastopila, pa vendar je bilo tam nekaj vročekrvnih korenjakov.

VESELA NOVIC: Ostalo nam je nekaj primerkov 21. številke lanskega letnika. Od zadnje burje na farmaciji nam zaloga vsak dan vidno kopni.

USPEL PLAGIAT — PO NAROCILU: Na nedavni konferenci študentskega tiska so se zbrani dogovarjali o sodelovanju. Vsi so sklep o trdnjehi povezavi med vsemi študentskimi listi v državi vzeli povsem dobesedno, — saj so vsi naslovili vest o konferenci z istim naslovom — »Sodelovanje.«

ZANIMANJE ZA STUDIJSKO VISOKO NARASLO (NAD NORMALO): V zadnjem času je opaziti med absolventi, ki že nagibajo k bajtarstvu, čudno zanimanje za študijske probleme. Mednje je namreč udarila novica o prenehanju zdravstvenega zavarovanja po poteku absolventskega staža. Njihovo vrnitev na trnjevo pot poboljšanja pozdravljamo, kljub vsemu pa si želimo, da so prav zdaj v težkih časih »brzoštudija« zdravstveno zaščiteni.

OJ, TI PUST, TI ČAS PRESNETI: Pa je res ta letošnji Pust norčav. Uredništvo zadnjih, najnovejših novic za naš list je Pust prestavil kar v »mesing« in skoraj bi se naši bralci za en teden (in za eno številko) oddahnili.

SLAB DAN TOVARIŠA PRILOŽNOSTNEGA

Sem priložnostni pisatelj. Lahka stvar, boste dejali. Vendar pa ni tako: kajti delo priložnostnega pisatelja je težje kot na primer delo poklicnega preizkuševalca jabolk. Poklicni preizkuševalci jabolk ima na razpolago kakih dvajset vrst sedežev in mu ni treba kupovati kalodonta. V sebi ima nič koliko vitaminov in prijatelji mu ob srečanjih pravijo, da je zdrav kot jabolko. Priložnostni pisatelj pa je garač. Dela po naročilu, samoiniciativa je izključena. Zjutraj ob sedmih pride v službo. Zmučen je, še bi spal, kajti do treh zjutraj je pisal slavnostni govor za občni zbor Društva za vrnitev k naravi. Zabrnji telefon.

»Halo, tam priložnostni? Tukaj društvo šoferjev-abstinentov. Da, republiško društvo. Dobili smo dva nova člana in tako se je naše članstvo povzpelo na trinajst udov. Rabimo govor o kvarnem vplivu alkohola, o tem, kako šoferjeve oči ob uživanju alkohola »ablendajo«, saj razumete. Da, da. Do popoldne bi prosil... Hvala, tovariš priložnostni.«

Potem telefonirata urednika časopisov »Mi smo za« in »Opoldanski vesnik«, ki hočeta imeti uvodnik, pionirski odred »Čebelica« hoče imeti govor pri sprejetju najmlajših članov v organizacijo, pa še: Pogrebni zavod »Truga«, konkurenčno podjetje »Krstas«, Društvo za vzrejo domačih živali in Društvo za umno refo kuncev, Združenje izumiteljev fakultetnih programov se pritožuje, da nima nikakršne zveze z Društvom za umno refo kuncev.

In tako naprej.

Slab dan, tovariš priložnostni, si rečem in se v zadregi popraskam po peti čevlja.

Pogledam na uro. Stoji. Potem jo potrese, jo stisnem k ušesu, da zaslišim tiktakanje in znova pogledam nanjo. Pol treh je. Iz predala za indigo papir vzamem belo srajco (v novinarskem poklicu mora biti vse pri roki) in se preoblečem. Na izpiti moram. Tudi izpiti so področje tovariša priložnostnega. In če vam to povem, potem mislim, da ne dvomite več, da je moj poklic lažji kot poklic poklicnega preizkuševalca jabolk.

Izpitne mizlice nimam nikoli. Imam le to slabost, da se ponavadi vsedem v zadnjo klopo in tam napišem pismeno

Ob dvanajstih znova zazvoni telefon. Glas je oster in bati se je, da bo prežagal slušalko.

»Halo, tukaj pionirska organizacija. Pri telefonu Ta Pa Ta.«

»Ste Kitajec?« mi uide iz novinarske radovednosti.

»Vam bom že dal. Veste, jaz imam zveze! Za sprejem naših malčkov v organizacijo »Čebelica« ste nam poslali govor o škodljivosti alkohola, o tem, naj nikar ne pijančujemo. In ta govor je bil, ker smo vam zaupali, prebran. Končali ste s parolo »SMRT ALKOHOLU« in malčki so zmedeni zaploskali...«

Obupan vržem telefon. Zamenjal sem kuverte z govori.

Oglasi se še Društvo šoferjev-abstinentov. Predsednik društva mi po telefonu sarkastično, z otroškim glasom bere govor, namenjen pionirjem.

Združenje izumiteljev fakultetnih programov se pritožuje, da nima nikakršne zveze z Društvom za umno refo kuncev.

In tako naprej.

Slab dan, tovariš priložnostni, si rečem in se v zadregi popraskam po peti čevlja.

Pogledam na uro. Stoji. Potem jo potrese, jo stisnem k ušesu, da zaslišim tiktakanje in znova pogledam nanjo. Pol treh je. Iz predala za indigo papir vzamem belo srajco (v novinarskem poklicu mora biti vse pri roki) in se preoblečem. Na izpiti moram. Tudi izpiti so področje tovariša priložnostnega. In če vam to povem, potem mislim, da ne dvomite več, da je moj poklic lažji kot poklic poklicnega preizkuševalca jabolk.

Izpitne mizlice nimam nikoli. Imam le to slabost, da se ponavadi vsedem v zadnjo klopo in tam napišem pismeno

nalogo. Kajti večkrat hodim na izpit in ni priporočljivo, da bi sedel v prvih klopih, kajti potem bi me opazili in morda bi bilo nerodno.

Za določen izpit iz... logije sem ekspert. Doslej sem ga delal že dvanajstkrat. Namesto drugih seveda. Vendar to ni manifestacija v okviru pustovanja in maskerad, marveč resna, tehtna in zahtevna stvar. Znajti se moraš brezhibno, sicer je po tebi!

Vsedem se torej v zgoraj dvakrat omenjeno zadnjo klopo ter v dvanajstih minutah in treh sekundah (nov osebnih rekord) oddam nalogo.

Predsednik komisije ki nadzoruje delo v dvorani, kjer pišemo, me pozorno pogleda.

»Danes ste pa hitri,« pravi. V grlu začutim, da mi nekaj močno utripuje.

»Pa saj ste že zadnjič naredili izpit,« mi pravi. »Zakaj šite šli še enkrat?«

»Kar tako, iz veselja.«

»Kako pa se pišete?«

»Mirnodolčan.«

»Zadnjič ste bili Zavrtilj.«

Gledava se. On pa mi nenađoma začne naštevati moje primike oziroma primke tistih, namesto katerih sem delal izpit.

Potem sem se znašel.

»Kaj bi komplicirali,« sem mu rekel. »Saj me ni treba klicati s toliko imeni. Recite mi kar tovariš Priložnostni.« In skočil sem skozi vrata, kajti stal sem poleg njih in izkoristil priložnost.

Tak je moj poklic. Kajti sem priložnostni pisatelj. Znanci mi pravijo »tovariš Priložnostni«, prijatelji pa kar »Priložnostni.«
JOAHIM

ŠOPEK ZA...

Fani in Fedorja

Bilo je v sredo, 20. februarja, nekaj minut pred pol deseto, ko smo se predstavili prvemu študentskemu paru, s katerim danes odpiramo našo novo rubriko na tej strani.

Fani Pelcar, uslužbenka, in Fedor Kovačič, ŠTUDENT ELEKTROTEHNIČNE FAKULTETE, oba iz Ljubljane, sta nekaj minut po našem razgovoru na ljubljanskem magistratu postala mož in žena.

»Kako se počutita, ko stopata na skupno življenjsko pot?«

Ona: »Dobro!«

On: »Brez premišljanja — odlično!«

»Načrti za lepšo prihodnost?«

Ona: »Veliko, ne bi jih mogla vseh povedati.«

On: »Služba, vojaki, študij na prvem mestu!«

»Kam na poročno potovanje?«

Oba: »Potovanje preloženo na drugo leto. Dubrovnik!«

Vprašanje nevesti: »Kaj so rekle Vaše tovarišice v službi?«

»Srečne so ob enem z mano. Pripravile so mi lepo prese-
nečenje z darilom...«

Vprašanje ženinu: »In kaj so menili kolegi?«

»Začuden, niso verjeli.«

»Kako da sta si izbrala prav sredo za poročni dan, ko se
večina parov poroči v soboto?«

»Manj ljudi je na magistratu, tudi manj 'firbecv'!«

Na koncu tega telegramskega razgovora smo jima v ime-
nu naših bralcev in uredništva Tribune zaželeli veselo občet
in srečo v življenju. V imenu redakcije pa smo novopečenemu
zakonskemu paru izročili šopek rdečih nageljnov.

Točno ob dvanajstih

Vreme res ni bilo najbolj primer-
no za akcijo. Na cestah je ležal
še neizplužen sneg in od streh je
kapljalo. Kazalo je, da se akcija
ne bo posrečila, kajti nekaj kora-
kov pred nami se je vsul sneg s
strehe in skoraj pokopal pod sabo
starejšo damo. Prav nič ji nismo
privoščili te mrzle kopeli, čeprav
so se radovedneži, ki so se v
lrenutku zgrnili okrog prestrašene
žene, neokusno muzali. Hujšega,
kot da je dobil njen dežnik nesime-
trične oblike, pa res ni bilo... Bilo
je nekaj minut pred našim inter-
vujem.

Tokrat smo ob dvanajstih pri glavnih
vratih na biotehnični fakulteti srečali štū-
denta četrtega letnika biologije.

»Od kod pa! S predavanja! Da se vama
predstavim: ZDRAVKO KUNŠIČ. Me ve-
seli! Kaj bi rada?« Tako je že odgovoril
na prvo vprašanje.

Razložim ves sistem in on obžaluje, da
je moral priti ravno opoldan skozi glavna
vrata.

»Z izpiti sem na tekočem. Drugače? Do-
bro se počutim.«

»Kaj manjka v Tribuni? V Tribuni ne
vem, PRI Tribuni pa šepa administracija.
Bil sem naročen na ta naš list, ki ga red-
no berem, plačal sem prispevek, pa Tri-
bune nisem dobival štiri mesece!«

»Vprašuješ, kaj manjka na naši fakul-
teti? Oh, precej. Še najraje pa bi študent-
je imeli prostor, kjer bi lahko študirali.
Študij v skupinah vzpodbuja posamez-
nike in to bi se poznalo tudi pri uspehih.
Učilnico nam je sicer predstojnik oblju-
bil, pa do sedaj še niso našli sredstev in
prostora, da bi nam ustregli...«

»Ha, čudno vprašanje! Če bi imel mili-
jon dinarjev, bi jih vložil v hišo!«

»Se baviš tudi s kakšnim športom? Si
letošnje zimske počitnice prebil kaj na
snegu?« sem mimogrede vprašal.

»Zelo rad smučam,« je rekel Zdravko,
letos sem si povrh vsega še nogo
zlomil.«

»Če si dober smučar, kakšne se ti zdijo
Elanove smuči?«

»Dosljej mi je ta tovarna večkrat dajala
na polizkušnjo smuči raznih kvalitiet. Smu-
čali smo največkrat v Kranjski gori in
spomnim se, da sem večkrat zlomil take
'dilce'.«

»Kako se ob sobotah zabavaš?«

»Verjemi, v Naselje res ne hodim ple-
sat. Imam namreč stalno družbo in ob so-
botah navadno stopimo na kozarček in
rečemo kakšno novo. Včasih poslušamo
tudi stare vice.«

To smo rekli in se potem prijateljsko
razšli.

pisma uredništvu

Spoštovani urednik,

sem zvest bralec vašega lista in naj se
vam na tem mestu zahvalim za redno
pošiljanje. Zadač pomanjkanja sredstev
ne morem živeti v Ljubljani; zato stanuj-
m kar doma, na tako imenovani provin-
ci; v Ljubljano hodim samo takrat,
ko opravljam izpite. Pri mojem študiju
(pravo) je to še kar mogoče, ker se lahko
učim le iz skript.

Napisal vam bom nekaj o študentih, ki
žive tako kot jaz, ki torej prihajajo v
Ljubljano le enkrat ali dvakrat na mesec,
včasih pa še to ne. Življenje se pri nas
precej razlikuje od ljubljanskega — tu ni
toliko kulturnih prireditev, ne toliko izbi-
re pri filmih in še marsičesa. Življenje se
enočeno odvija v kavarnah ali v kinema-
tografu ob starih filmih. Ob nedeljah je
zadnje čase še mladinski ples, kjer se

Miha Podgornik
Novo mesto

zbere v zakajenem prostoru vsa mestna
in okoliška mladina. Tudi na plesu je ta
mladina prepuščena sama sebi, nobenega
plesnega učitelja ali plesnega vodje ni. V
kavarnah je razen vseh vrst pijač na raz-
polago še šah in tarok. Študentje so
seveda povsod zraven in pogosto s svojim
obnašanjem ne dajejo ravno zgloda ostati
mladin. Zato pri ostalih meščanih nima-
jo kakega ugleda.

Pred časom je veliko govoric sprožil v
mestu neki »bunker bara«. Te govorice so
bile še hujše, ker ljudje niso točno vedeli,
kje je ta »bara« in ker sami niso mogli
vanj. V resnici je to neka sekcija jamar-
skega kluba, katere člani pa so sami štu-
dentje. V kleti neke hiše v mestu so s s
svojimi prispevki opremili sobo in poskr-
beli, da je stalno na zalogi nekaj hrane
in pijače. Svoje delo (jamarstvo) so ome-
jili na dve ali tri ekspedicije v neraziska-
ne jame, ves ostali čas pa posvetijo men-
da svojemu najvažnejšemu opravilu —
zabavi. Da bi se zavarovali pred more-
bitnimi obrekovanji tudi z uradne strani,
so si izbrali častne člane z zvenečimi ime-
ni. Tako so prišli do svojevrstnega živ-
ljenjskega motta: »zabavamo se,
torej smo«. Razumljivo: skoraj vsi
člani kluba so otroci dobro situiranih
staršev (staršev s takimi imenovanimi zveza-
mi, ki brez težav preskrbijo svojemu
sinčku študentske perspektive
pa zaradi tega niso važne.

Dolenjski list, edini, ki bi o teh stvarih
moral pisati, se je temu spretno izognil.
So tudi to očetove zveze? Poleg tega pa
piše reportaže o nedeljskemu plesu, kjer

„ZABAVAMO SE, TOREJ SMO“

prikazuje stvari v popolnoma napačni lu-
či, ustvarja novo »dolenjsko idilo«. Na-
mesto resnice, ki bi bila za nekatere
morda boleča (gotovo znanci urednika),
pa se poslužuje zgodnje socialističnih bi
rokratskih metod obveščanja.

Prepričan sem, da do takih in podobnih
primerov ne prihaja samo pri nas, ampak
v kateremkoli drugem manjšem me-
stu in tudi v Ljubljani. S tem svojim pi-
smom sem hotel samo opozoriti na to, da
bi morali vi več pisati o študentih, ki ne
žive v Ljubljani. Ti so veliko bolj prepu-
ščeni sami sebi, poti, ki si jih izbirajo,
pa so pogosto zgrešene.

Od Maribora

MARIBOR: Na VI. tradicional-
nem študentskem prvenstvu v sliko-
vitem bavarskem mestu Obera-
mmergu so poleg študentskih pred-
stavnikov iz Nemčije, Francije in
Svice sodelovali tudi študentje iz
Maribora. Mariborski smučarji so
nastopili v vseh disciplinah in do-
segli kar lepe uspehe. To udeležbo
jim je omogočilo Združenje študen-
tov in Združenje mariborskih viso-
košolskih zavodov.

MARIBOR: Pred kratkim so usta-
novili klub diplomatov višje eko-
nomske komercialne šole v Mari-
boru ali s kratiko: Klub VEKS.
Klub združuje za sedaj 85 izmed-
150 diplomatov in ga bo vodil u-
pravni odbor. Smisel ustanovitve
tega kluba je ta, da bo svojim čla-
nom klub posredoval še nadaljnje
izobraževanje. Razprava na usta-
novnem občnem zboru je pokazala
željo diplomatov, da bi lahko na-
daljevali študij na II. stopnji, pre-
cej članov pa je izrazilo želje, da
bi nadaljevali študij na ekonomski
fakulteti v Ljubljani.

ZAGREB: Skupnost daje ogromna
sredstva za visoko šolstvo tudi v
Zagreb. V študentskih domovih je
4036 postelj, v zadnjih letih je bil
zgrajen nov dom v Saregradski uli-
ci, kjer je 900 ležišč, gradijo pa
še večji objekt v novem študent-
skem naselju ob Savi. Za študent-
ski Center so porabili 700 milijonov
dinarjev, siromašnejši študentje do-
bivajo socialno pomoč, ki znaša
120 milijonov dinarjev. Poleg tega
so v zadnjih letih zgradili ali pa se
še grade nove stavbe filozofske,
tehnološke, elektrotehnične fakulte-
te in visoke tehnične šole, razširili
pa so tudi stavbo pravne fakultete.
Poprečna štipendija, ki jo po po-
datkih prejema vsak tretji študent
v Zagrebu, pa znaša 10.000 dinar-
jev.

NOVI SAD: Na katedri za jugo-
slovansko književnost in južnoslo-
vanske jezike v Novem Sadu se
resno sprašujejo, kaj bo s prvo
stopnjo, kajti resno kaže, da noben
od slušateljev ne bo opravil izpitov
v juniju. Pritožujejo se tudi, da so
študentje s samimi predavanji ne-
zadovoljni, saj pravijo, da je nivo
predavanj nižji kot na gimnaziji. Kot
primer navajajo ime nekega asisten-
ta, ki množično zamenjuje termine
objekt in subjekt, če o tem, da se
pogosto dogaja, da študentje sku-
paj z njim večkrat kar izglasujejo,
kateri akcent je za kakšno besedo
pravi, sploh ne govorimo.

BEOGRAD: Na povabilo športne
organizacije luksemburške univerze
je v petek iz Beograda odpotovala
atletska reprezentanca beograjske
univerze, da bo sodelovala na krosu
te univerze. Ta kros bo posvečen
dvajseti obletnici ustanovitve luk-
semburške univerze.

do Skopja

Tribuna — glasilo Zveze študentov
— Izdaja univerzitetni odbor ZSJ —
Ureja uredniški odbor — Odgovorni
urednik Jože Sušmelj; glavni
urednik Mitja Vavpetič — Uredn.
in uprava: Tribuna Poljanska 6/II,
telefon 36-123 — tekoči račun
600-14-608-72 — Letna naročnina 400
dinarjev, posamezni izvod 26 din.
— Rokopisov in fotografij ne vrača-
mo — Tisk: CP Delo, Ljubljana
Tomšičeva 1, tel. 23-522

tribuna